

Dato: 02-12-2016

Deres ref.:

Vor ref.: 34-UVM/20019

Sagsbehandler: SGL/lmf

Politisk enhed

Til
Undervisningsministeriet

mdcjc@uvm.dk

Høringssvar vedr. lovudkast til ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (krav om antimobbestrategi m.v.)

BUPL vil indledningsvist gerne takke for muligheden for at afgive bemærkninger til lovforslaget om antimobning.

BUPL ønsker ikke en national klageinstans.

Et trygt læringsmiljø og gode fællesskaber er udgangspunktet for at lære og trives i skolen. Derfor er der, og bør der fortsat være, fokus på, at ingen børn bliver mobbet. Pædagoger, lærere, skoleledelser og kommunerne arbejder hver dag for at sikre, at alle elever trives. BUPL, BUPL's Lederforening, KL, Børne- og kulturchefforeningen, Skolelederforeningen og Danmarks Lærerforening indgår derfor i mange samarbejder med fokus på børns trivsel og er enige med regeringen og det politiske flertal i, at trivsel og antimobning er områder, der fortsat skal prioriteres.

Høringssvaret er drøftet mellem KL, Børne- og kulturchefforeningen, Skolelederforeningen, Danmarks Lærerforening, BUPL's Lederforening og BUPL. Foreningerne er fælles om en bekymring for, at lovforslaget vil øge bureaukratiet, pålægge pædagoger, lærere og skoleledelser et eneansvar og i sidste ende ikke understøtte indsatsen for at komme mobning til livs.

Det er uhensigtsmæssigt, at lovforslaget er forankret i anbefalinger fra aktionsplan mod mobning, som er blevet til i et samarbejde med Børns Vilkår, Børnerådet og Red Barnet. De parter, som er en del af det daglige professionelle arbejde med trivsel i skolerne, har ikke været inddraget.

Grundsynet i lovforslaget

Af folkeskolens formålsparagraf fremgår det, at folkeskolen skal samarbejde med forældrene. Lovforslaget peger imidlertid på, at det udelukkende er pædagogerne, lærerne, skoleledelsernes og kommunens ansvar at forhindre, at børn bliver mobbet. Lovforslaget viser en mangel på tillid til, at de ansatte på skoler og institutioner tager mobning seriøst og lovforslaget overser det arbejde, som skolebestyrelser og forældre gør sammen med de professionelle for at komme mobning til livs.

BUPL mener ligesom BUPL's Lederforening, KL, Børne- og kulturchefforeningen, Skolelederforeningen og Danmarks Lærerforening at lovforslaget bygger på en antagelse om, at mobning kan isoleres til offer og gerningsmand. Dette taler imod forskning, som viser, at arbejdet med at forebygge mobning skal tage udgangspunkt i fællesskaber, hvilket også er grundtanken i aktionsplanen mod mobning.

Afgrænsning af mobning

BUPL mener ligesom BUPL's Lederforening, KL, Børne- og kulturchefforeningen, Skolelederforeningen og Danmarks Lærerforening, at mobning er en kompleks problemstilling, som ikke kan isoleres til et skoleproblem. Det bakker KL, Børne- og kulturchefforeningen, Skolelederforeningen, Danmarks Lærerforening, BUPL's Lederforening og BUPL op om. Mobning foregår også uden for skolens rammer i klubber, i foreninger, digitalt osv. Det er en naturlig del af skolens arbejde at skabe gode fællesskaber for alle elever, hvilket der er stor fokus på.

Øget bureaukratisering og mindre fokus på pædagogiske indsatser

Det er BUPL's, BUPL's Lederforenings, KL's, Børne- og kulturchefforeningens, Skolelederforeningens og Danmarks Lærerforenings opfattelse, at det fremsatte lovforslag vil medføre øget bureaukrati og kan trække en beslutning om en pædagogisk indsats i langdrag. De nye klageadgange kræver redegørelser, og man risikerer at prioritere værdifulde ressourcer til at arbejde med sagsbehandling frem for i relationsarbejdet mellem de involverede børn og unge.

Lovforslaget beskriver i § 1c stk. 2 en frist på 14 dage, hvor skoleledelsen skal have udarbejdet en handlingsplan, hvorefter det fremgår, hvordan problemet bringes til ophør. Det er ikke foreneligt med virkeligheden og en overforsimpling af mobningens ofte komplekse væsen.

Med en klageadgang i kommunalbestyrelsen, som beskrevet i § 7 a stk. 2, forventes det, at sager kan defineres som omhandlende mobning. Erfaringer viser, at det er meget vanskeligt at beskrive sociale udfordringer i fællesskabet så specifikt. Det kan gøre det vanskeligt for en kommunalbestyrelse at afgøre sagen.

DCUM som vidensinstitution – ikke national klageinstans

BUPL, BUPL's Lederforening, KL, Børne- og kulturchefforeningen, Skolelederforeningen og Danmarks Lærerforening er enige om, at en national klageinstans ikke er det rigtige instrument til at forebygge mobning. Klageinstansen er uhensigtsmæssig tidskrævende og kan medføre meget uheldig forsinkelse i forhold til det opfølgende arbejde. En national klageinstans kan fjerne fokus fra, at mobning skal bekæmpes i fællesskaber og gennem en fælles indsats professionelle, forældre og børn imellem.

Det vil vanskeliggøre DCUM's rolle som rådgivnings- og vidensinstitution, hvis de samtidig skal være klageinstans.

BUPL håber sammen med BUPL's Lederforening, KL, Børne- og kulturchefforeningen, Skolelederforeningen og Danmarks Lærerforening, at høringssvarene giver anledning til tænke i andre retninger end dette lovforslag peger på, og stiller sig gerne til rådighed til et sådant

arbejde. Parterne omkring skolen vil sammen gerne bidrage til en mindre bureaukratisk og mere kvalificeret løsning, så børn og unge oplever trygge læringsmiljøer, gode fællesskaber, og at de samtidig oplever, at der gribes hurtigt og effektivt ind, hvis nogen udsættes for mobning. BUPL vil gerne sammen med parterne følge området tæt.

Med venlig hilsen

Lars Søgaard Jensen
Medlem af BUPL's Forretningsudvalg

Til Undervisningsministeriet
mdcjc@uvm.dk

Den 2. december 2016

Bemærkninger til lovudkast om antimobning mv.

BUPL's Lederforening vil indledningsvist gerne takke for muligheden for at afgive bemærkninger til lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførelse af kommunalbestyrelsens behandling af skoleleders beslutninger m.v.) om antimobning.

Et trygt læringsmiljø og gode fællesskaber er udgangspunktet for at lære og trives i skolen. Derfor er der, og bør der fortsat være, fokus på, at ingen børn bliver mobbet. Pædagoger, lærere, skoleledelser og kommunerne arbejder hver dag for at sikre, at alle elever trives. BUPL's Lederforening, BUPL, KL, Børne- og kulturchefforeningen, Skolelederforeningen og Danmarks Lærerforening indgår derfor i mange samarbejder med fokus på børns trivsel og er enige med regeringen og det politiske flertal i, at trivsel og antimobning er områder, der fortsat skal prioriteres.

Høringssvaret er drøftet mellem KL, Børne- og kulturchefforeningen, Skolelederforeningen, Danmarks Lærerforening, BUPL og BUPL's Lederforening. Foreningerne er fælles om en bekymring for, at lovforslaget vil øge bureaukratiet, pålægge lærere, pædagoger og skoleledere et eneansvar og i sidste ende ikke understøtte indsatsen for at komme mobning til livs.

Grundsynet i lovforslaget

Af folkeskolens formålsparagraf fremgår det, at folkeskolen skal samarbejde med forældrene. Lovforslaget peger imidlertid på, at det udelukkende er pædagogerne, lærerne, skoleledernes og kommunens ansvar at forhindre, at børn bliver mobbet. Lovforslaget viser en mangel på tillid til, at de ansatte på skoler og institutioner tager mobning seriøst og lovforslaget overser det arbejde, som skolebestyrelser og forældre gør sammen med de professionelle for at komme mobning til livs.

BUPL's Lederforening er enig med BUPL, KL, Børne- og kulturchefforeningen, Skolelederforeningen og Danmarks Lærerforening i, at lovforslaget bygger på en antagelse om, at mobning kan isoleres til offer og gerningsmand. Dette taler imod forskning, som viser, at arbejdet med at forebygge mobning skal tage udgangspunkt i fællesskaber, hvilket også er grundtanken i aktionsplanen mod mobning.

Afgrænsning af mobning

BUPL's Lederforening mener ligesom BUPL, KL, Børne- og kulturchefforeningen, Skolelederforeningen og Danmarks Lærerforening at mobning er en kompleks problemstilling, som ikke kan isoleres til et skoleproblem. Mobning foregår også uden for skolens rammer i klubber, i foreninger, digitalt osv. Det er en naturlig del af skolens arbejde at skabe gode fællesskaber for alle elever, hvilket der er stor fokus på.

Øget bureaukratisering og mindre fokus på pædagogiske indsatser

Det er BUPL's Lederforenings, BUPL's, KL's, Børne- og kulturchefforeningens, Skolelederforeningens og Danmarks Lærerforenings opfattelse, at det fremsatte lovforslag vil medføre øget bureaukrati og kan trække en beslutning om en pædagogisk indsats i langdrag. De nye

klageadgange kræver redegørelser, og man risikerer at prioritere værdifulde ressourcer til at arbejde med sagsbehandling frem for i relationsarbejdet mellem de involverede børn og unge.

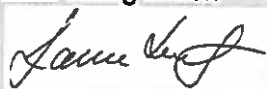
Lovforslaget beskriver i § 1c stk. 2 en frist på 14 dage, hvor skoleledelsen skal have udarbejdet en handlingsplan, hvoraf det fremgår, hvordan problemet bringes til ophør. Det er ikke foreneligt med virkeligheden og en overforsimpling af mobningens ofte komplekse væsen.

DCUM som vidensinstitution – ikke national klageinstans

BUPL's Lederforening, BUPL, KL, Børne- og kulturchefforeningen, Skolelederforeningen og Danmarks Lærerforening er enige om, at en national klageinstans ikke er det rigtige instrument til at forebygge mobning. Klageinstansen er uhensigtsmæssig tidskrævende og kan medføre meget uheldig forsinkelse i forhold til det opfølgende arbejde. En national klageinstans kan fjerne fokus fra, at mobning skal bekæmpes i fællesskaber og gennem en fælles indsats professionelle, forældre og børn imellem.

BUPL's Lederforening håber, at høringssvarene giver anledning til at tænke i andre retninger end dette lovforslag peger på, og stiller sig gerne til rådighed til et sådant arbejde. Parterne omkring skolen vil sammen gerne bidrage til en mindre bureaukratisk og mere kvalificeret løsning, så børn og unge oplever trygge læringsmiljøer, gode fællesskaber og at de samtidig oplever, at der gribes hurtigt og effektivt ind, hvis nogen udsættes for mobning. BUPL's Lederforening vil gerne sammen med parterne følge området tæt.

Med venlig hilsen

Sanne Lorentzen
Formand for BUPL's Lederforening

Børnerådet

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Departementet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

02.12.2016
J.nr. 3.2.3/kmb

Børnerådets kommentar til forslag til lov om ændring af lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø og lov om folkeskolen (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger, m.v.)

Børnerådet hilser overordnet forslaget velkomment. Børnerådet har gennem en årrække kritiseret, at skoleelever ingen formelle muligheder har for at klage over undervisningsmiljøet. Klageinstansen er et godt skridt på vejen i forhold til at sikre børns psykiske trivsel på uddannelsessteder, men da undervisningsmiljøloven dækker over både det fysiske, psykiske og æstetiske miljø, er vi langt fra i mål.

Med denne lovændring tildeles skoleelever en række rettigheder i forhold til det psykiske undervisningsmiljø. Samtidig hilser Børnerådet velkomment, at også elever på privat- og friskoler bliver omfattet af lov om undervisningsmiljø. Børnerådet finder det ligeledes glædeligt i et retssikkerhedsmæssigt perspektiv, at adgangen for kommunalbestyrelsen til at behandle skolelederens konkrete beslutninger om skolernes elever for så vidt angår mobning på folkeskoler genindføres.

Børnerådet er meget tilfreds med, at kravet om antimobbestrategier nu fremgår eksplicit af lovteksten, og at det også fremgår, at skolerne skal håndtere digital mobning. Børnerådet bifalder ligeledes, at lov om undervisningsmiljø nu gælder alle grundskoler og ungdomsuddannelser.

Børnerådet mener dog også, at man generelt i forslaget mangler at inddrage børneperspektivet, både i selve lovteksten og i bemærkningerne. Børnerådet mener fx, det bør fremgå tydeligere, at eleverne skal inddrages i arbejdet med at udarbejde antimobbestrategier, ligesom det i lovteksten og bemærkningerne bør fremgå, at handlingsplanen skal udarbejdes i dialog med eleven, der har klaget, og evt. også elevens lærer. Det er Børnerådets erfaring, at en forudsætning for succes med de konkrete indsatser og for bæredygtige løsninger er, at de berørte elever inddrages i udformningen af strategier og handlingsplaner. Ydermere vil det ofte være nødvendigt også at involvere klassens lærere, idet handlingsplanen også i mange tilfælde vil berøre klassen – netop ud fra en betragtning om, at

Børnerådet

mobning er en adfærd, som udspringer af en utryk kultur blandt større eller mindre grupper af elever.

Da lovgivningen er meget praksisorienteret, og da de indsatser, som beskrives i forslaget, bygger på teoretisk og fagligt funderede beslutninger, er det Børnerådets anbefaling, at der udarbejdes en vejledning til loven. Vejledningen bør både være operativ og instrumentel i forhold til fx udarbejdelse af antimobbestrategier og handlingsplaner, men den bør fx også indeholde overvejelser over inddragelse af elevperspektivet samt overvejelser om, hvornår et problem er af en sådan karakter, at der skal udarbejdes en handlingsplan. Vejledningen bør optegne de præcise retningslinjer for klageinstansen, så misforståelser og fordrejninger undgås. Den bør ydermere indeholde eksempler på spørgsmål, man med fordel kan henvende sig til DCUM om for rådgivning og vejledning.

Bemærkninger til de enkelte paragraffer

I § 1 b, stk. 2 bør det fremgå, at strategien skal revideres en gang om året i forbindelse med skolernes trivselsmålinger.

I § 1 b, stk. 2 bør det endvidere fremgå, at skolens elever skal inddrages i udarbejdelsen af antimobbestrategien og værdiregelsættet.

I § 1 c bør det fremgå, at eleven skal involveres i udarbejdelsen af handlingsplanen. Tilsvarende bør det gentages i stk. 2, at 'Uddannelsesstedets ledelse i samarbejde med eleven og elevens lærer skal udarbejde handlingsplanen.'

I § 1 c, stk. 5 bør det fremgå, at informationen også skal overleveres mundtligt. Endvidere mener Børnerådet, at sætningen "Uddannelsesstedets ledelse informerer skriftligt de berørte elever og for elever undergivet forældremyndigheden deres forældre..." kan misforstås sådan, at det kun for elever undergivet forældremyndighed skal være forældrene, der informeres. Der bør derfor stå: "Uddannelsesstedets ledelse informerer skriftligt *og mundtligt* de berørte elever og for elever undergivet forældremyndigheden *eleverne og deres forældre...*"

Bemærkninger til de almindelige bemærkninger

Add. 1.

Lovforslaget har generelt et snævert fokus på klage, påbud og reaktion ved overtrædelser af loven. Børnerådet kunne godt ønske sig, at DCUM's beføjelser i forhold til rådgivning og vejledning blev skrevet tydeligere frem i lovteksten. Selvom klageadgangen er primær, bør det allievel fremgå tydeligere af lovforslagets bemærkninger, at klageadgangen meget gerne skal være den sidste udvej. Som eksempel står der på side fem, at det primært er der, hvor institutionerne "... lader stå til i forhold til mobning", at instansen skal sætte ind. Der bør være meget mere fokus på at sætte ind, lang tid før skaden er sket i forhold til rådgivning og vejledning.

Add. 2.1.2

Børnerådet

Selvom Børnerådet anser det som et godt styringsredskab, at kommunalbestyrelsen kan træde ind i de tilfælde, hvor skolebestyrelsen eller skolens leder ikke har handlet i overensstemmelse med lovgivningen eller påbud, mener Børnerådet alligevel, det er problematisk, at kommunalbestyrelsen skal vurdere de konkrete tiltag uden de rette faglige forudsætninger. Dels fordi princippet omkring inddragelse af elever og lærere i sikringen af et godt undervisningsmiljø, og også i den konkrete udarbejdelse af strategier, bliver svær at efterleve, og dels fordi det må formodes, at kommunalbestyrelsen ikke besidder de rette faglige kompetencer i forhold til at træffe beslutninger vedrørende mobning. Netop derfor er det vigtigt, at DCUM's rådgivnings- og vejledningskompetencer tydeligere bliver beskrevet i lovforslaget – enten ved at rådgive kommunalbestyrelsen eller i forhold til at hjælpe skolebestyrelsen.

Add. 2.2.2

Det bør tydeligt fremgå af teksten, at eleven, elevens lærer og evt. andre elevers perspektiver skal inddrages i udarbejdelsen af handlingsplanen jf. den indledende tekst om børneperspektivet og mobningens gruppeorienterede karakter.

Add. 2.4.2

Ved fastsættelse af regler om behandling af klagesager er det meget vigtigt, at behandlingstiden bliver så kort som muligt, sådan at klagers situation hurtigt afklares.

Børnerådet er desuden bekymret for, at formuleringen i lovforslagets § 7 c, stk. 3 om tilbageholdelse af eller bortfald af tilskud kan komme til at gå ud over kvaliteten af undervisningen og dermed også børnene.

Med venlig hilsen

Per Larsen
Formand for Børnerådet

Annette Juul Lund
Sekretariatschef

Fra: Børnesagens Fællesråd <bf@boernesagen.dk>
Sendt: 2. december 2016 10:53
Til: MB-CU3002 DEP - ASI JK
Emne: Høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan, oprettelse af klageinstans m.v.)

AppServerName: esdh-uvm-stil
ArchiveStatusCode: 3
DocumentID: 16/12112-51
DocumentIsArchived: -1

Børnesagens Fællesråd takker for muligheden af at afgive høringssvar vedr. ovennævnte lovændring.

Børnesagen ønsker helt overordnet at pege på vigtigheden af, at børn og unge inddrages på alle niveauer i udfærdigelsen af strategier, handlingsplaner etc. Vi finder det særdeles vigtigt ud fra et retssikkerheds- og ejerskabsperspektiv, da det fremmer den trivsel og læring, som lovforslaget tager afsæt i.

Børnesagens Fællesråd henviser i øvrigt til Børnerådets høringssvar, som vi fuldt ud bakker op om.

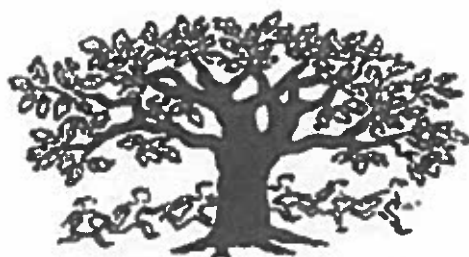
Venlige hilsener

Inge Marie Nielsen
Sekretariatschef

Husk 6. december 2016:

<http://boernesagen.dk/boerne-og-ungepolitisk-hoering-paa-christiansborg/>

BØRNESAGENS FÆLLESRÅD
JOINT COUNCIL FOR CHILD ISSUES IN DENMARK

Dronningensvej 4, 1.
2000 Frederiksberg
Tlf. 24626229
bf@boernesagen.dk
www.boernesagen.dk

Mød os på Facebook og følg os på <https://twitter.com/Boernesagen/>

Fra: Henrik Thode [<mailto:Henrik.Thode@uvm.dk>]

Sendt: 11. november 2016 17:31

Emne: Høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan, oprettelse af klageinstans m.v.)

Sagsnr. 16/12112

Til myndigheder og organisationer m.v. på vedlagte høringsliste

Vedhæftet er høringsbrev, høringsliste og lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførelse af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.) med henblik på eventuelle bemærkninger.

Bemærk høringsfristen den 2. december 2016 kl. 12.00.

Materialet vil også blive lagt på Høringsportalen.

Med venlig hilsen
Trine Frederiksen
Chefkonsulent

**MINISTERIET FOR
BØRN, UNDERVISNING
OG LIGESTILLING**

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Departementet
Juridisk kontor
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Direkte tlf.: 3392 5003

E-mail: Trine.Frederiksen@uvm.dk

BØRNS VILKÅR

SAMMEN STOPPER VI SVIGT

Undervisningsministeriet
Att.: mdcjc@uvm.dk.

Børns
Vilkår
Trekronergade 126 F
DK - 2500 Valby

M +45 3555 5559
@ bv@bornsvilkar.dk

www.bornsvilkar.dk

Høringssvar vedr.: Lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan, oprettelse af klageinstans m.v.)

2. december 2016

Børns Vilkår takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. ovennævnte.

Mobning er et af de emner, der fylder mest på BørneTelefonen hos Børns Vilkår. I 2015 handlede i alt 1.711 samtaler om mobning – og emnet lå sidste år som nr. 6 på listen over, hvad børnene hyppigst ringede ind om. Børns Vilkår er på den baggrund glade for, at ministeren støtter en styrkelse af det enkelte barns ret til en skolegang uden mobning.

Hvis et barn er udsat for mobning er der tale om nedværdigende behandling, barnet har en ret til IKKE at blive udsat for. Det bør have betydning for, hvordan mobning skal adresseres retligt.

Børns Vilkår havde gerne set, at det af folkeskoleloven fremgik, at alle børn har ret til en skolegang uden mobning.

Folkeskoleloven har som udgangspunkt, at der er et velfungerende samarbejde imellem skoleledelse, lærere, forældre og elev, men den hjemler ikke nogen rettigheder til det enkelte barn, hvis dette samarbejde ikke fungerer og barnet ikke trives. Det bør den efter vores overbevisning gøre.

Nærværende forslag, særlig den del, der vedrører klageadgangen, har et betydeligt fokus på antimobbestrategien og eventuelle handlingsplaner. Børns Vilkår så gerne, at det enkelte barn var mere direkte adresseret. Nærværende forslag bør sikre, at der arbejdes direkte med barnet og at dette sker med de bedste virkemidler.

For at dette arbejde skal lykkes er det af afgørende betydning, at man i loven sikrer at børn inddrages i alle de processer der er skitseret i loven, fx ifm. udarbejdelsen af antimobbestrategier og handlingsplaner.

Læs mere om os på:
bornsvilkar.dk

Ad Kap. 1a. Pligt til tiltag mod problemer med det psykiske undervisningsmiljø

Børns Vilkår skal indledningsvis bemærke, at det er glædeligt at børns digitale liv fremadrettet også skal være en del af antimobbestrategien.

Børns Vilkår ser meget positivt på den mulighed for mere systematisk trivselsarbejde, som kravet om handlingsplan er udtryk for. Børns Vilkår mener imidlertid, at det i nærværende forslag er uklart, hvem der er handlingsplanens målgruppe. Er der tale om et arbejdsredskab til lærerteamet, en plan for eleven, en orientering af forældrene, eller noget helt fjerde. Det er vores holdning, at der bør stilles krav om, at der både laves en handlingsplan for den enkelte klasse, og derudover en særskilt handlingsplan for den berørte elev.

Det fremgår dernæst at antimobpestrategien skal tilpasses løbende. Børns Vilkår mener, at det af loven bør fremgå at den skal tilpasses én gang årligt for at sikre, at den er et 'levende dokument', der anvendes aktivt.

Det fremgår, at de elever, der er berørt af mobningen skal informeres om indholdet af handlingsplanen og foranstaltninger i den anledning. Det bør endvidere fremgå, at indholdet skal løbende tilpasses og genformidles til de berørte, hvis der er tale om et langstrakt forløb, fx hvis de første tiltag ikke har haft den ønskede effekt.

Det bør derudover fremgå, at ledelsen udover den skriftlige information har ansvar for at indholdet formidles mundtligt til de berørte børn på alderssvarende niveau, således at uddannelsesstedet har sikret sig deres forståelse af problematik og indsats.

Børns Vilkår skal endvidere gøre opmærksom på, at vi hyppigt har henvendelser fra børn og forældre, der oplyser at fagpersonale bidrager til mobningen. Der bør i nærværende forslag tages stilling til, hvilke krav der stilles til uddannelsesstedets ledelse, såfremt dette er tilfældet.

Ad kap. 4a, Klageadgang

§ 7a

Børns Vilkår ser positivt på Dansk Center for Undervisningsmiljø's rolle ift. klageadgangen. Børns Vilkår er enig i behovet for et stort vidensgrundlag som grundlag for den faglige vurdering af det børnesyn, der er baggrunden for de enkelte klager. Det er imidlertid vores overbevisning, at de opgaver, der tillægges centret med nærværende forslag kræver tilførsel af betydelige ekstra ressourcer, såfremt denne opgave skal løses tilfredsstillende.

Det fremgår af den foreslåede § 7a, at en elev kan klage over 'uddannelsesstedets manglende varetagelse af sine opgaver efter § 1b, stk. 1 og 2, og over uddannelsesstedets ledelses manglende varetagelse af sine opgaver efter § 1c'. Børns Vilkår skal understrege, at det er nødvendigt at bestemmelsens rækkevidde fortolkes således at også det kvalitative indhold af handlingsplanen, samt de iværksatte foranstaltninger kan vurderes ifm. klagen – er disse egnede til løsning af de skitserede problemer.

Man bør derudover i forbindelse med lovens implementering gøre sig overvejelser om, hvorvidt ovennævnte afgrænsning af opgaver tager højde for den virkelighed børnene lever i. Hvordan forholder man sig fx som leder til dårlig trivsel, der har grobund i noget der foregår udenfor skoletiden, fx på fritidshjem, men som har en negativ effekt på trivslen i skoletiden? Det er Børns Vilkår's holdning at nærværende forslag bør adressere samarbejdet imellem skole, institutioner, fritids- og ungdomsklubber mv.

Seneste forskning på området viser, at det er oplagt at tage vare på hele fællesskabet. Det er som følge heraf u hensigtsmæssigt at afgørelser efter ordensbekendtgørelsen, fx en afgørelse om bortvisning af en elev, ikke er omfattet af klageadgangen. Bortvisning af en elev kan være i strid med formålet med handlingsplanen, hvorfor centret bør have kompetence til at tage stilling til denne del også.

Det fremgår, at eleven skal inddrages 'efter alder og modenhed', såfremt det er forældremyndighedsindehaveren der klager. Børns Vilkår så gerne, at det af loven i stedet fremgik at alle børn har ret til inddragelse, men at det enkelte barn kan frabede sig direkte inddragelse.

Det fremgår videre, at ledelsen på uddannelsesstedet skal vurdere om der er 'grundlag for at give klager helt eller delvist medhold'. Børns Vilkår mener ikke at denne betegnelse er hensigtsmæssig. Det er vores overbevisning, at vurderingen vil efterlade et for stort råderum til lederens individuelle vurdering af de iværksatte tiltag. Et råderum, der vil skabe usikkerhed for et barn, der ikke føler sig hørt og forstået.

Børns Vilkår så gerne, at også sager, hvor klager får 'fuldt ud medhold' skulle fremsendes til centret med henblik på vurdering af dette og sikring af barnets forståelse og accept af forløbet.

§ 7b

Konstruktionen hvorefter centrets afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, er efter Børns Vilkår's opfattelse hensigtsmæssigt i forhold til at sikre en faglig og overskuelig klageadgang for de i mobningen implicerede børn.

Børns Vilkår har i forbindelse med denne vurdering lagt afgørende vægt på, at der med vedtagelsen af nærværende forslag – modsat tidligere – er en reel mulighed for at indbringe disse sager for Børnekontoret hos Folketingets Ombudsmand, idet området nu i højere grad bliver lovreguleret.

§7c

Børns Vilkår finder, at det direkte af loven bør fremgå, at såfremt centret finder grundlag for at udstede påbud om opfyldelse af en handlepligt, så bør der sideløbende med det udstedte påbud iværksættes kompetenceløft på uddannelsesstedet og samtidig sikres, at der er de fornødne ressourcer til at løfte opgaven.

Det hensigtsmæssige ved centrets rolle som klagemyndighed er netop, at man har de fornødne kompetencer til at vurdere, hvilken indsats der er hensigtsmæssig og nødvendig for, at de implicerede børn bliver hjulpet på en hensigtsmæssig måde; med et moderne børnesyn og en opdateret viden om mobbekultur og hvordan man skaber god trivsel.

De kommunale tilsynsmyndigheder har en afgørende rolle i de sager, hvor uddannelsesstedet ikke efterlever et påbud udstedt af centret. Børns Vilkår er bekymret for, hvorvidt tilsynsmyndighederne er gearet til at reagere hurtigt og konsekvent, således at forløbet for de implicerede børn ikke bliver unødigt langstrakt.

For barnet vil tilsynsmyndighederne blive endnu en instans på klagevejen og vi kan være bekymrede for, om barnet vil føle sig hjulpet i tilstrækkelig grad. Vi skal i den forbindelse henvise til svar på spørgsmål 111 til Social- og Indenrigsudvalget 2014-15 (2. samling), hvoraf det klart fremgår at Statsforvaltningen og de tidligere regionale statsforvaltninger i perioden siden den 1. januar 2007 ikke har truffet afgørelse om anvendelse af tvangsbøder over for kommuner og regioner. En sådan tilbageholdenhed kan virke kontraproduktiv i nærværende sammenhæng.

§ 7e

Det er Børns Vilkårs holdning, at det er hensigtsmæssigt såfremt man arbejder med en risikobaseret tilsyn, således at der sættes ind med handlingsplaner for at bedre trivsel også inden den dårlige trivsel har affødt konkrete klagesager.

Børns Vilkår havde gerne set, at nærværende forslag gjorde op med snitfladen imellem centrets tilsyn, og læringskonsulenternes arbejde med skoler, hvis målinger indikerer dårlig trivsel er.

Med venlig hilsen

Rasmus Kjeldahl
Direktør

Ingrid Hartelius Dall
Juridisk seniorrådgiver

6

Undervisningsministeriet
mdcjc@uvm.dk.

2. december 2017

Høringssvar vedr. lovudkast til ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (krav om antimobbestrategi m.v.)

Danmarks Lærereforening takker for muligheden for at afgive et høringssvar vedr. lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.)

Danmarks Lærereforening ønsker ikke en national klageinstans.

Et trygt læringsmiljø og gode fællesskaber er udgangspunktet for at lære og trives i skolen. Derfor er der, og bør der fortsat være, fokus på, at ingen børn bliver mobbet. Lærere, pædagoger, skoleledere og kommunerne arbejder hver dag for at sikre, at alle elever trives. Danmarks Lærereforening, KL, Børne- og kulturchefforeningen, Skolelederforeningen, BUPL og BUPL's Lederforening indgår derfor i mange samarbejder med fokus på børns trivsel og er enige med regeringen og det politiske flertal i, at trivsel og antimobning er områder, der fortsat skal prioriteres.

Høringssvaret er drøftet mellem Danmarks Lærereforening, KL, Børne- og kulturchefforeningen, Skolelederforeningen, BUPL og BUPL's Lederforening. Foreningerne er fælles om en bekymring for, at lovforslaget vil øge bureaukratiet, pålægge lærere, pædagoger og skoleledere et eneansvar og i sidste ende ikke understøtte indsatsen for at komme mobning til livs.

Det er u hensigtsmæssigt, at lovforslaget er forankret i anbefalinger fra aktionsplan mod mobning, som er blevet til i et samarbejde med Børns Vilkår, Børnerådet og Red Barnet. De parter, som er en del af det daglige professionelle arbejde med trivsel i skolerne, har ikke været inddraget.

Grundsynet i lovforslaget

Af folkeskolens formålsparagraf fremgår det, at folkeskolen skal samarbejde med forældrene. Lovforslaget peger imidlertid på, at det udelukkende er lærerne, pædagogerne, skolelederne og kommunens ansvar at forhindre, at børn bliver mobbet. Lovforslaget viser en mangel på tillid til, at de ansatte på skoler og institutioner tager mobning seriøst og lovforslaget overser det arbejde, som skolebestyrelser og forældre gør sammen med de professionelle for at komme mobning til livs.

Danmarks Lærerforening, KL, Borne- og kulturchefforeningen, Skolederforeningen, BUPL og BUPL's Lederforening mener, at lovforslaget bygger på en antagelse om, at mobning kan isoleres til offer og gerningsmand. Dette taler imod forskning, som viser, at arbejdet med at forebygge mobning skal tage udgangspunkt i fællesskaber, hvilket også er grundtanken i aktionsplanen mod mobning.

Afgrænsning af mobning

Danmarks Lærerforening mener, at mobning er en kompleks og grænseløs problemstilling, som ikke kan isoleres til et skoleproblem. Det bakker KL, Borne- og kulturchefforeningen, Skolederforeningen, BUPL og BUPL's Lederforening op om. Mobning foregår også uden for skolens rammer i klubber, i foreninger, digitalt osv. Det er en naturlig del af skolens arbejde at skabe gode fællesskaber for alle elever, hvilket der er stor fokus på.

Øget bureaukratisering og mindre fokus på pædagogiske indsatser

Det er Danmarks Lærerforening, KL's, Borne- og kulturchefforeningens, Skolederforeningens, BUPL's og BUPL's Lederforenings opfattelse, at det fremsatte lovforslag vil medføre øget bureaukrati og kan trække en beslutning om en pædagogisk indsats i langdrag. De nye klageadgange kræver redegørelser, og man risikerer at prioritere værdifulde ressourcer til at arbejde med sagsbehandling frem for i relationsarbejdet mellem de involverede børn og unge.

Lovforslaget beskriver i § 1c stk. 2 en frist på 14 dage, hvor skoleledelsen skal have udarbejdet en handlingsplan, hvorefter det fremgår, hvordan problemet bringes til ophør. Det er ikke foreneligt med virkeligheden og en overforsimpling af mobningens ofte komplekse væsen.

Med en klageadgang i kommunalbestyrelsen, som beskrevet i § 7a stk. 2, forventes det, at sager kan defineres som omhandlende mobning. Erfaringer viser, at det er meget vanskeligt at beskrive sociale udfordringer i fællesskabet så specifikt. Det kan gøre det vanskeligt for en kommunalbestyrelse at afgøre sagen.

DCUM som vidensinstitution – ikke national klageinstans

Danmarks Lærerforening ønsker ikke en national klageinstans. Foreningen samt KL, Borne- og kulturchefforeningen, Skolederforeningen, BUPL og BUPL's Lederforening er enige om, at en national klageinstans slet ikke er det rigtige instrument til at forebygge mobning. Klageinstansen kan fjerne fokus fra, at mobning skal bekæmpes i fællesskaber og gennem en fælles indsats professionelle, forældre og børn imellem.

Det vil vanskeliggøre DCUM's rolle som rådgivnings- og vidensinstitution, hvis de samtidig skal være klageinstans.

Danmarks Lærerforening, KL, Borne- og kulturchefforeningen, Skolederforeningen, BUPL og BUPL's Lederforening håber, at høringssvarene giver anledning til ændringer i lovforslaget, og stiller sig gerne til rådighed til et sådant arbejde. Parterne omkring skolen vil sammen gerne bidrage til en mindre bureaukratisk og mere kvalificeret løsning, så børn og unge oplever trygge læ-

ringsmiljøer, gode fællesskaber og at de samtidig oplever, at der gribes hurtigt og effektivt ind, hvis nogen udsættes for mobning.

Danmarks Lærerforening foreslår, at det fx præciseres, at skolebestyrelsen har pligt til på et møde at behandle en klage på området. Da det berører personoplysninger, skal de ske uden elevrepræsentanternes deltagelse. Skolebestyrelsens behandling skal munde ud i, at skolelederen udarbejder en konkret handleplan, som angiver, hvilke tiltag skolen vil iværksætte på baggrund af klagen. Kommunalbestyrelsen orienteres om handleplanen, der drøftes med den forurettede.

Skolen kan rekvirere assistance fra PPR, der råder over faglig viden, har lokalt kendskab og er vant til at arbejde tværfagligt indenfor området – og/eller inddrage ministeriets læringskonsulenter til at drøfte og implementere handleplanen.

Såfremt den forurettede ikke finder, at handleplanen løser problemet, vil sagen kunne forelægges Ombudsmandens Børnekontor

Med venlig hilsen

Anders Bondo Christensen
Formand for Danmarks Lærerforening

2. december 2016

**Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K**

mdcjc@uvm.dk

Høringssvar vedrørende lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven

Dansk Friskoleforening, Deutscher Schul- und Sprachverein, Danmarks Privatskoleforening, Efterskoleforeningen, Private Gymnasier og Foreningen af Kristne Friskoler takker for muligheden for at udtale sig om det foreliggende lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven.

Skoleforeningerne er enige med ministeriet i, at mobning er et alvorligt emne, og det er vigtigt at gøre en indsats for at mindske mobning i grundskolen.

Skoleforeningerne har deltaget i arbejdet med Aktionsplan til forebyggelse og bekæmpelse af mobning.

På intet tidspunkt har foreningerne dog tilkendegivet, at lovgivning og et klageorgan kunne være løsning på udfordringerne.

De foreslåede lovændringer er lavet uden skoleforeningernes inddragelse overhovedet, trods det, at markante reguleringer og ændringer er en konsekvens for sektoren. Skoleforeningerne finder dette yderst beklageligt.

Selvom formålet med lovændringerne, jf. Lovbemærkninger side 15 (nederst), er, "at hvert enkelt uddannelsessted skal blive bedre til selv at løse problemerne" peger de foreslåede lovændringer i den modsatte retning. Skole/hjem-samarbejdet, der er en kerneværdi for de frie grundskoler og efterskoler, den gensidige tillid og dialog mellem skole og forældre, skole og elev, forældre og barn – der er essentiel for den enkelte elevs faglige og alsidige personlige udvikling - bliver med lovforslaget stærkt nedvurderet og endda sat på spil. Tydeligst med reglerne for klagegangen, der ikke levner mulighed for at løse udfordringerne internt ved dialog. Hvis skolens bestyrelse ikke giver klager "fuldt medhold" jf. § 7.a, stk. 2, skal klagen sendes til vurdering eksternt hos DCUM. Der er altså ikke mulighed for, at bestyrelsen kan give "delvis medhold" eller i mindelig dialog kan opheve klagen.

Skoleformerne bygger på et forpligtende fællesskab. Det harmonerer på ingen måde med den frie skoletradition, at man i forhold til ansvar og skyld ensidigt ser på "skolen". Elevernes trivsel er under påvirkning af mange forskellige forhold som bl.a. hjemmemiljøet, fritidsinteresser – og skolens undervisningsmiljø. Det er efter vores opfattelse en u hensigtsmæssig måde at problemløse på ved alene at se på én parts handlinger. Forslaget taler ind i en virkelighed, hvor barnets liv er inddelt i rum, uden forbindelse til hinanden. I realiteten skabes mistrivsel og sker mobning uafhængigt af tid og sted. Dette bl.a. i kraft af digitaliseringen.

Lovforslaget skaber modsætningsforhold mellem skole, hjem og elev. En klage kan de facto føre til lukning af en fri grundskole eller efterskole. Skolen skal tage ansvar – det er der ingen tvivl om, men at forstille sig, at dialogen med forældrene og elevens trivsel vil blive bedre under forhold, hvor der verserer en sag, der kan få så alvorlige konsekvenser for skolen, er mildest talt bagvendt.

Lovforslaget giver anledning til bekymring på følgende områder:

Krav om antimobbestrategi:

Der stilles med lovforslaget krav til frie grundskoler om at lave en antimobbestrategi. De frie skoler og efterskoler er i forvejen forpligtet til at sætte mål for elevernes alsidige personlige udvikling, herunder trivsel og undervisningsmiljø, og beskrive disse. Ligeledes er de forpligtet på at lave undervisningsmiljøvurderingen og offentliggøre den. Mange frie grundskoler og efterskoler har en trivselspolitik og går derved, bl.a., mod anvendelsen af begrebet mobning, der er et negativt, og som bør benyttes med nogen forsigtighed.

Vi anerkender opfattelsen af mobning som et tegn på utrygge fællesskaber, men mener også, at det er argument for ikke ensidigt at se på mobning, når det kommer til elevernes trivsel og skolernes rammer og kultur. Vi ønsker at bevare skolernes pædagogiske og holdningsmæssige frihed, også når det angår elevernes alsidige, personlige udvikling og individuelle trivsel.

Vi tror snarere på, at der ved hjælp af oplysning og vejledning kan komme det fornødne fokus på antimobning, og foreslår derfor en intensivering af antimobbekampagnen på de frie grundskoler. Skriftlighed kan være godt, fordi det skærper opmærksomheden på et problem, men politikker kan også risikere at fjerne fokus fra konkrete indsatser og primært fungere som skuffedokument.

Klageadgang i praksis:

Uenigheder og konflikter mellem børn er et vilkår i grundskolen. Og i livet i øvrigt. Der er derfor megen og god læring – og dannelse – i at skulle tackle konflikter, hvilket reelt fylder en del i den danske grundskoles demokratiske fundament og dermed også fylder en del i den konkrete arbejdsdag for pædagogisk personale.

Vi mener, det er u hensigtsmæssigt, at forældre vil kunne opsøge skolelederen med en klage (hvilket altid vil bero på personlige oplevelser) og straks kræve midlertidige foranstaltninger iværksat. Samtidig vil forældre kunne kræve en »effektiv handlingsplan« klar senest 14 dage senere. Mange forældre har fokus på deres eget barn og ser ikke altid helheden. Desuden er virkeligheden ofte, at forældrene er en del af problemstillingen, og med dette forslag skal klager, hvor forældrene ikke får fuldt eller delvist medhold, altså sendes videre til DCUM til videre behandling. Der er reel risiko for et stort antal sager, der via bestyrelsen i den enkelte frie grundskole, videresendes til DCUM.

Skoleforeningerne er i øvrigt bekymrede for, at forældre i folke-, eller frie skoler med en DCUM-afgørelse i hånden vil lave civile søgsmål mod skolerne for mén. DCUM-afgørelser om fx ”skolernes ulovlige passivitet” kan stadfæstes af domstolene med krav om erstatning. Der er med andre ord tale om en markant omkalfatring af traditionelle konfliktløsninger på skoleniveau og en favorisering af forældrenes ståsted, hvilket i sidste ende kan risikere at skade konfliktoptrapningen og dermed i sidste ende skade barnets trivsel.

Skoleforeningerne vil her udtrykke stærk bekymring for de frie skolers retssikkerhed. En klage over en skole kan de facto lukke den, fordi sanktionen kan være nedsættelse af tilskud eller fratagelse af tilskud. Man kan hævde, at der derved vil være langt større sanktioner mod de frie grundskoler og efterskoler, end der vil være for folkeskolerne.

Det er meget bekymrende, at man overlader en så alvorlig afgørelse til en person i DCUM, og centerets afgørelse kan ikke indbringes andre steder end ved domstolene. Det er de frie grund- og efterskoler eksistens, der er på spil. Der er tale om omvendt bevisbyrde, og skolen skal tilvejebringe enhver oplysning, som DCUM skønner nødvendigt. Vi må her i øvrigt også gøre opmærksom på problemer omkring viderebringelse af personfølsomme oplysninger og oplysninger omgivet af tavshedspligt.

DCUM som tilsynsfunktion:

Med forslaget underlægges de frie grundskoler og efterskoler DCUM som tilsynsmyndighed, hvilket vi mener er ganske uacceptabelt. Særligt fordi området om elevernes alsidige udvikling allerede er en del af ”stå mål med kravet” og derfor allerede indgår som en del af statens og den tilsynsførendes tilsyn. Det er også svært at forstille sig, at en fri grundskole kan vurderes at leve op til frihed og folkestyrekravet, hvis den svigter i

forhold til enkeltelevers eller elevers trivsel generelt. Vi mener, det er tilrådeligt, at beslutninger om tilbageholdelse af tilskudsmidler forbliver i Ministeriet.

Det er højest u hensigtsmæssigt, at en ekstern organisation som DCUM skal forestå tilsynsfunktionen på det frie grundskole område. En eventuel tilsynsfunktion på vores område bør placeres hos Styrelsen for undervisning og kvalitet.

Vi er bekymrede for, at vi med lovforslaget får opbygget en bureaukratisk klageinstans, der vil drukne i mere eller mindre velbegrundede forældrefølelser og -oplevelser. Der er helt givet mange konflikter og mange relationelle vanskeligheder på skolerne, som de professionelle pædagoger, lærere og ledere dagligt gør sig umage for at løse. Og vi vil gerne understrege, at mobning er en alvorlig sag, som kan have store konsekvenser for de implicerede parter, hvorfor der er god grund til at sætte fokus på problematikken.

Vi mener blot ikke, at man her har fundet det rigtige værktøj. Vi vil derfor appellere til en intensiv informationsindsats frem for en i vore øjne uholdbar bureaukratisk model, der inddrager en ekstern part, som vanskeligt vil kunne få fuldt overblik over de ofte meget komplekse sager.

Vi deltager gerne i det videre arbejde og står gerne til rådighed for yderligere.

Med venlig hilsen

Foreningen af Kristne Friskoler, Thorkild Bjerregaard
Deutscher Schul- und sprachverein, Claus Diedrichsen
Dansk Friskoleforening, Peter Bendix
Private Gymnasier og Studenterkurser, Crilles Bacher
Danmarks Privatskoleforening, Karsten Suhr
Efterskoleforeningen, Troels Borring

Danmarks Privatskoleforening

**Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Departementet
Juridisk kontor
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K**

Høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførelse af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.)

Danmarks Vejlederforening (DVF) takker for muligheden for at afgive høringssvar til ovennævnte lovudkast.

DVF støtter udvidelsen af kravet om udarbejdelse af en antimobbestrategi til også at gælde ungdomsuddannelserne.

DVF støtter ligeledes, at antimobbestrategien også skal omfatte digital mobning og gerne andre it-bårne, 'moderne' former for mobning.

Endelig vil vi udtrykke støtte til, at klageinstansen (Dansk Center for Undervisningsmiljø) skal omfatte personer med faglig ekspertise i antimobbeforanstaltninger og digital mobning.

Derimod kan vi være bekymrede for, om klageadgangen kan medføre en bureaukratisering af behandlingen af et yderst kompliceret problem af psykologisk, social og pædagogisk art og forstærke mistillid og samarbejdsvanskeligheder mellem skole/uddannelsesinstitution og elev/forældre. Tænkningen bag klageadgangen forekommer mistænkeliggørende overfor uddannelsesinstitutioner/skoler og deres ledere og at være udtryk for et ønske om kontrol og sanktioner. Vi kunne ønske os, at Dansk Center for Undervisningsmiljø i stedet fik funktion som rådgivende og medierende instans til gavn for begge parter i en konflikt om mobning.

Århus, den 1. december 2016

Med venlig hilsen

Carla Tønder Jessing
Konstitueret formand for Danmarks Vejlederforening
Skt. Lucas Kirkeplads 8
8000 Århus C

dansk
center for
undervisningsmiljø
viden til praksis

2016.12.02

Høringssvar over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven.

(Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.)

Dansk Center for Undervisningsmiljø, DCUM, stiller sig positivt overfor lovudkastet med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven. DCUM finder det relevant at lovudkastet omfatter alle elever på grundskoler og ungdomsuddannelser.

Ifølge Børnekonventionen er mobning en krænkelse af børn og unges rettigheder. En krænkelse som vi ved, kan have store konsekvenser for både det enkelte individ og fællesskaberne i skolen og på uddannelsesstedet.

En national klageinstans ser vi i DCUM som et positivt og reelt tiltag, der er med til at sikre elever og studerende et sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt undervisningsmiljø, herunder en tryk skolegang uden krænkelser som mobning (jf. Lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø, undervisningsmiljøloven kap. 1 §1). Elever og studerende har således ret til et undervisningsmiljø uden mobning. En klageinstans vil juridisk være med til at sidestille elever og studerende med voksne, der gennem arbejdsmiljøloven er beskyttet mod mobning.

En national klageinstans skal være med til at sikre systematisk og ensrettede indsatser, der garanterer standarden over for vores børn og unge i arbejdet med at bekæmpe mobning. En national klageinstans placeret hos DCUM vil både være en juridisk sikring af elever i grundskolen og på ungdomsuddannelser, og en værdifuld sparringspartner for landets mange uddannelsesinstitutioner og kommunalforvaltninger.

Skærpelse af undervisningsmiljøloven

Efter mange års samarbejde med både grundskoler og ungdomsuddannelser omkring trivsel og undervisningsmiljø, er det DCUMs erfaring at et systematisk og målrettet arbejde med trivselsmålinger, undervisningsmiljøundersøgelser og værdiregelsæt, herunder antimobbestrategier, skaber grobund for en inkluderende og trivselsfremmende skole- og klassekultur og hermed øger den enkelte elevs trivsel.

DCUM ser derfor kravet om udarbejdelse af antimobbestrategi, herunder en strategi mod digital mobning, som del af uddannelsesstedets værdiregelsæt, som et vigtigt og nødvendigt skridt i kampen mod mobning (kap. 1.a. §1 b. stk. 2. I udkast til lovforslag). Lige så vigtigt er det, at uddannelsesinstitutioner udarbejder en handlingsplan i tilfælde af konkrete problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende (kap. 1.a § 1 c.).

Placering af klageinstans hos DCUM

DCUM finder det oplagt at placere en national klageinstans hos DCUM, da det naturligt vil udbygge centrets eksisterende rolle til også at omfatte et formaliseret tilsyns-, vejlednings- og klageorgan. Ifølge den eksisterende Lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø (herfra kaldet Undervisningsmiljøloven) kap 2, §2 har DCUM i dag til opgave at yde vejledning og rådgivning til elever og studerende samt uddannelsessteder og myndigheder i spørgsmål om undervisningsmiljø, herunder mobning. I Undervisningsmiljøloven stk. 2 står der endvidere, at DCUM: "... kan tage initiativer med hensyn til ethvert spørgsmål, som det finder af betydning for undervisningsmiljøet, og udtale sig herom over for den myndighed, hvorunder det overordnede ansvar for spørgsmålet hører". Et formaliseret tilsyns-, vejlednings- og klageorgan hos DCUM vil således understøtte centrets eksisterende rolle og samtidig styrke loven. Som følge af centrets opdrag i Undervisningsmiljøloven besidder DCUM stor viden om og faglig ekspertise i såvel forebyggelse som bekæmpelse af mobning. Centret har mange års erfaring med rådgivning og vejledning til kommunalforvaltning og samtlige uddannelsesinstitutioner inden for trivsel og mobning. DCUMs faglige ekspertise er således skræddersyet til de opgaver udkastet tilskriver klageinstansen.

Med afsæt i ovenstående finder DCUM det oplagt at en tilsyns- og rådgivningsfunktion placeres sammen med selve klageinstansen hos DCUM. Centret vil kunne bygge videre på den gode dialog, der er opbygget gennem et mangeårigt samarbejde med uddannelsesinstitutioner såvel som kommunalforvaltninger. Klageinstansens procedure omkring udredning og vurdering af klagesager vil således have fokus på at der først og fremmest er forsøgt en lokal løsning, hvilket DCUM mener, der kan sikres belæg for igennem udredningsprocedure og klagedokumentation.

Kommentarer til enkelte punkter i udkast til lovforslaget

Pligt til tiltag mod problemer med det psykiske undervisningsmiljø, kap. 1a. §1 b. og kap. 1 a. §1 b. stk. 2.

DCUM gør opmærksom på formuleringen "Strategien revideres efter behov". DCUM finder det afgørende at strategien godkendes og hvis aktuelt revideres årligt. Dette vil sikre enighed i og bevidsthed omkring skolens værdier og strategi for trivsel/mobning. Ligeledes vil det være med til at sikre, at strategien ikke forbliver et skuffedokument som aldrig kommer ud at leve i praksis. Endvidere vil det understøtte eksekveringen af strategien gennem tydelig formidling, forankring og ejerskab til både elever, forældre, personale og kommunalforvaltning.

I kommentarerne til lovforslagets § 1 b, stk. 1 og stk. 2 er der tilføjet at: "... Det vil ofte være hensigtsmæssigt at tage strategien op på et årligt møde og drøfte om der er behov for at revidere den". DCUM vil foreslå at sætningen ændres til: "... Strategien skal årligt tages op på et møde, hvor det drøftes hvorvidt der er behov for revidering".

Klageadgang, udkast til lovforslag, kap. 4.a. §7a. Stk. 2

DCUM vurderer, at klageinstansen vil udmøntes optimalt og være mest effektiv såfremt klager indgives direkte til selve klageorganet, DCUM. Børn, elever og studerende samt forældre har allerede i dag mulighed for at klage til skoleledelsen eller til kommunalforvaltningen – som i princippet kan være del af årsagen til at der ikke er taget lovmæssig forsvarlig hånd om mobning. DCUM mener ikke, at denne klageadgang er optimal. Der er derfor yderligere brug for at klageinstansen kommer til at fungere som en direkte klagevej for elever, studerende og forældre.

Det er derfor centralt at den instans (skole eller uddannelsessted) der klages over, ikke har mandat til at vurdere hvorvidt klagen skal videre i systemet eller ej.

DCUM mener, at man med fordel kan have en direkte klageadgang fra børn, elever, studerende og forældre til klageinstansen og samtidig sikre, at problemerne først og fremmest søges løst lokalt gennem dialog

mellem barnet/den unge, forældre, skole og evt. forvaltning. Selve klageanmeldelsesprocedure og kriterier for anmeldelse skal udformes, så det gennem dokumentation sikres, at lokal dialog og udvikling har været forsøgt inden en klageanmeldelse kan aktiveres.

Erfaringer fra Sverige viser, at der i langt de fleste tilfælde allerede har været forsøgt dialog og lokale løsninger inden en klage indgives til Sveriges klageinstans Barn- og Elevombudet. Ved at give børn/unge/forældre direkte klageadgang til klageinstansen understøtter man således barnets/den unges tarv og retslige sikkerhed. Samtidig vil modellen forenkle en mulig bureaukratisk klageadgang og således optimere processen og behandlingstiden. Dette vil endvidere reducere unødigt administrativ tid på klager.

På baggrund af ovenstående vurderer DCUM, at denne ovenstående model vil styrke klageinstansen, da det vil kunne bringe DCUMs faglige kompetencer indenfor arbejdet med trivsel og mobning bedst muligt i spil. Centrets ekspertise, viden og erfaringer med rådgivning i spørgsmål omhandlende trivsel, mobning og undervisningsmiljø vil dermed komme til gavn for både elever, skoler og forvaltningsniveau.

Med venlig hilsen

Jannie Lindskov
Centerleder
Dansk Center for Undervisningsmiljø

Ministeriet for børn, undervisning og ligestilling

22. november 2016

**Høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven
(Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske un-
dervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbe-
styrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.)**

Dansk Erhverv takker for muligheden for at kommentere på ovennævnte lovudkast. Dansk Er-
hverv har ingen bemærkninger.

Med venlig hilsen

Claus Rosenkrands Olsen

Uddannelsespolitisk chef
Dansk Erhverv
Tlf.: 29494696
Mail: cro@danskerhverv.dk

2. december 2016

RADA

DI-2016-13289

Ministeriet for Børn, Undervisning og
Ligestilling
Att.: mdejc@uvm.dk.

Dansk Industri
Confederation of Danish Industry

Høringssvar til ændringer af undervisningsmiljøloven

Dansk Industri takker for muligheden for at komme med bemærkninger til høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven.

Det psykiske arbejdsmiljø er naturligvis vigtigt for mulighederne for elevernes læring. Derfor støtter DI de foreslåede ændringer af undervisningsmiljøloven.

DI noterer sig, at loven placerer ansvaret for udvikling af en antimobbestrategi hos bestyrelserne af skolerne. Her er det særlig positivt, at såfremt en bestyrelsen ikke får udviklet en strategi, så falder ansvaret på kommunalbestyrelsen for at fastlægge en antimobbestrategi.

DI finder det naturligt, at kravene om en antimobbestrategi også følges op af klagemuligheder. DI noterer sig, at loven indfører sådanne klagemuligheder. Det fremgår af det udsendte høringsmateriale, at det udestår at vurdere økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige. DI noterer sig, at der er indgået en politisk aftale, hvormed der afsættes ressourcer til vurdering af eventuelle klager.

Dansk Industri har ikke yderligere kommentarer til de foreslåede ændringer af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven.

Med venlig hilsen

Charlotte Rønhof
Underdirektør

Rasmus Dahl
Konsulent

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

København den 29. november 2016

Vedrørende sags.nr.: 16/12112

Høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.)

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne vil gerne kvittere for muligheden for at komme med bemærkninger i forbindelse med høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.)

Foreningerne påskønner initiativet til og udarbejdelse af en antimobbestrategi, hvor der skal handles konkret, når der opstår tilfælde, hvor det psykiske arbejdsmiljø udfordres af mobning og lignende. Tiltag der kan bidrage til, at elever både i grundskolen og på ungdomsuddannelserne oplever en tryk skolegang.

På vegne af Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne

Bodil Hoier
Uddannelseskonsulent

**DANSKE
GYMNASIER**

Ny Vestergade 13, st.
1471 København K

Danskegymnasier.dk
mail@danskegymnasier.dk

+45 3318 8260

Undervisningsministeriet
Att: Trine Frederiksen

S. 1
02.12.2016

**Vedr. høring over lovudkast med ændring af
undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven**

ID +45 3318 8260
mail@danskegymnasier.dk

Danske Gymnasier har den 11. november 2016 modtaget Undervisningsministeriets forslag til ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven i høring og har i den forbindelse følgende bemærkninger:

Danske Gymnasier anerkender behovet for yderligere fokus på forebyggelse og bekæmpelse af mobning på 0-18-årsområdet.

Danske Gymnasier stiller sig derfor positiv overfor de foreslåede initiativer om indførelse af krav om antimobbestrategi, krav om handlingsplan samt forslaget om at etablere et klageorgan.

Danske Gymnasier skal imidlertid problematisere visse juridiske udfordringer i forhold til pligten til tiltag og klageadgang.

1. Pligten til tiltag

Danske Gymnasier bemærker, at det ikke fremgår klart af loven, hvornår ledelsen har pligt til at udarbejde en handlingsplan.

Det fremgår af lovforslaget, at der skal udarbejdes en handlingsplan, når ledelsen modtager oplysning om problemet. Det fremgår dog ikke tydeligt hvilken karakter af oplysninger, der udløser pligt for ledelsen til at udarbejde en handlingsplan. Løse rygter bør f.eks. ikke være tilstrækkeligt, herunder særligt taget i

betragtning, at skolen i sidste ende kan miste tilskud for manglende efterlevelse af pligten.

Det bør på den baggrund præciseres i loven, hvornår pligten til at udarbejde en handlingsplan opstår, f.eks. ved en konkret anmodning herom fra den berørte elev eller den mindreårige elevs forældre, eller ved egentlig konstateret mobning.

S. 2
02.12.2016

Herudover fremgår det af lovforslaget, at ledelsen også skal udarbejde en handlingsplan, hvis uddannelsesstedets ledelse eller en elevs forældre anser det nødvendigt som følge af elevens bekymrende tilstand eller adfærd, herunder sygdom og fravær.

Det bemærkes, at elevers fravær i dag håndteres efter bekendtgørelsen om studie- og ordensregler for de gymnasiale uddannelser. Det kan derfor med den foreslåede lovændring blive vanskeligt for skolerne at vurdere efter hvilket regelsæt, skolen skal håndtere en fraværssag. Danske Gymnasier anbefaler derfor, at det præciseres i loven, at det er sygdom og fravær som følge af mobning, der behandles i loven.

Danske Gymnasier anbefaler i forlængelse heraf, at ministeriet ved en kommende ændring af studie – ordensbekendtgørelsen indfører afklarende tekst om, hvornår skolen skal behandle en fraværssag efter henholdsvis bekendtgørelsen eller undervisningsmiljøloven. Lignende tekst kan med fordel indføres i de generelle bemærkninger til dette lovforslag. Alternativt kan det overvejes, at alle konkrete sager om enkeltpersoner henvises til og behandles efter bekendtgørelsen om studie- og ordensregler.

2. Klageadgang

Med forslaget tildeles Dansk Center for Undervisningsmiljø en tilsynsfunktion ved etablering af et egentlig klageorgan. I forslaget foreslås sammensætningen af bestyrelsen hos Dansk Center for Undervisningsmiljø samtidig ændret for at afspejle, at skoler kan søge rådgivning hos centeret. Danske Gymnasier skal problematisere de forvaltningsretlige udfordringer, det kan give, at centeret med den foreslåede ændring kan ende med at rådgive og føre tilsyn i samme konkrete sager.

Danske Gymnasier henviser yderligere til forslaget om, at Ministeriet for Børn, Uddannelse og Ligestilling efter anmodning fra Dansk Center for Undervisningsmiljø kan tilbageholde tilskud til et selvejende uddannelsessted, som ikke har efterlevet et af centeret udstedt påbud, indtil dette er efterlevet, eller kan lade tilskud helt bortfalde. Det præciseres i lovforslagets bemærkninger, at der normalt ikke bør være tale om større beløb end op til højst 100.000 kr. i særligt grove tilfælde.

S. 3
02.12.2016

Danske Gymnasier skal hertil bemærke, at den foreslåede sanktion, hvorefter tilskud helt kan bortfalde, ikke er proportional, da mindre indgribende skridt også kan opfylde målet. Danske Gymnasier skal således foreslå, at der i stedet for at inddrage eller tilbageholde tilskud indføres et rådgivningspåbud, ligesom det er tilfældet i arbejdsmiljølovens § 77 a, hvorefter Arbejdstilsynet kan påbyde, at modtageren af et påbud skal indhente bistand fra en autoriseret arbejdsmiljørådgiver.

Hvis en skole har massive udfordringer med konstateret eller svær identificerbar mobning, vil det være til større gavn for eleverne, hvis skolen påbydes at indhente professionelle ressourcer i form af et rådgivningspåbud frem for at dræne skolens ressourcer med en sanktion i form af reduktion i tilskud.

Med et rådgivningspåbud får skolerne professionel hjælp og rådgivning med direkte fokus på problemet, og ministeriet vil ved at indføre sanktioner herom, frem for reduktion i tilskud, i langt højere grad sikre, at lovens formål om at forebygge og bekæmpe mobning efterleves.

Rammerne for brug af rådgivningspålæg vil i givet fald skulle klarlægges i en kommende bekendtgørelse om brug af autoriserede rådgivningsvirksomheder på området. Danske Gymnasier anbefaler, at Dansk Center for Undervisningsmiljø hovedsageligt vil stå for rådgivningsopgaven.

Alternativt foreslås det, at ministeriet alene får hjemmel til at tilbageholde tilskuddet, indtil det konkrete påbud er efterlevet.

For så vidt angår ledelsens håndteringen af en eventuel klage i medfør af dette lovforslag, anbefaler Danske Gymnasier, at der

indføres en proces i overensstemmelse med § 14 i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler i de gymnasiale uddannelser, således at hensyn til forvaltningsretlige aspekter og inddragelse af den berørte elev sikres.

3. Generelt

S. 4
02.12.2016

Danske Gymnasier skal generelt bemærke, at det er afgørende, at skolerne får adgang til øget rådgivning inden for undervisningsområdet for hermed at sikre, at de foreslåede initiativer bedst muligt efterleves.

I forlængelse heraf anbefaler Danske Gymnasier, at Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling udarbejder vejledningsmateriale til brug for skolernes håndtering af de foreslåede tiltag for hermed at sikre en ensartet praksis på området.

Med venlig hilsen

Christina Dyhr
Juridisk konsulent

14

Ministeriet for Undervisning,
Frederiksholm Kanal 21
1220, København K

Sendt pr. mail:
mdcic@uvm.dk

2. december 2016

Hermed modtages et fælles høringssvar fra Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Erhvervs-
skolernes ElevOrganisation og Danske Gymnasieelevers Sammenslutning.

Vedr. høring om ændring af undervisningsmiljøloven

Vi takker for muligheden for at afgive et høringssvar vedr. udkast til forslag til Lov om elevers og studerendes undervisningsmiljølov.

Vi finder det vigtigt, at der findes et undervisningsmiljø der er tidssvarende og som skitser og bekæmper de problemer der i dag findes ude på landets skoler. Det er på det givne tidspunkt vigtigt at gribe ind mod mobning og deling af krænkende billeder. Derfor har vi læst udkastet med stort engagement og har følgende bemærkninger til udkastet.

Overordnede bemærkninger:

Overordnet set er vi rigtig positive over det fremsendte udkast. Vi finder det yderst vigtigt, at der bliver sat alt ind på at sikre børn og unge en god start på tilværelsen, hvilket også inkluderer et sundt og rummeligt lærings- og undervisningsmiljø ude på skolerne. Dog vil vi påpege vigtigheden af at indskrive elevråd, som et centralt element i udvikling af handlingsplan og antimobbestrategi. Vi ser at en af de centrale elementer, som kan sikre, at både handlingsplan og antimobbestrategi kan slå rødder, er elevernes repræsentanter i elevrådet. Vi har erfaret, at den måde man skaber gennemslagskraftige tiltag ude på skolerne er når elevrådet er inddraget. Ved at inddrage elevrådet skabes en ejerskabsfølelse, som er yderst centralt i udvikling af skolernes strategier.

Specifikke bemærkninger:

I vores gennemlæsning af udkastet til forslag til lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø er vi kommet frem til følgende forslag:

Til forslag nr. 3 har vi flere ændringer, som vurderes at give en bedre mulighed for at implementere tankerne bag antimobbestrategi og handlingsplaner ude på skolerne.

Vi ønsker at tilføje en ny paragraf efter §1c, som skal være således:

“Den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet, er ansvarlig for at nedsætte et trivselsudvalg der skal bestå af elevrepræsentanter, lærerepræsentanter og repræsentanter fra uddannelsesstedets ledelse. Udvalgets opgave er at udvikle antimob-

bestrategien, handlingsplaner, tiltag til bekæmpning af mobning og for forbedring af skolekultur og de skal løbende evaluere det psykiske miljø på uddannelsesstedet. Hvis der er anliggende til evaluering af antimobbestrategi eller handlingsplaner skal det også ske i udvalget.”

Vi mener, at der skal indføres et trivselsudvalg på landets uddannelsessteder, som har ansvar for det psykiske miljø på uddannelsesstedet. Trivselsudvalgets vigtigste opgave er at sikre, at alle elever er den af uddannelsesstedets sociale fællesskab og ingen oplever udelukkelse på baggrund af alle tænkelige scenarier såsom mobning, krænkelser, diskrimination af etniske eller sexistiske baggrunde mm. Udvalget skal stå for at udvikle antimobbestrategien og skal ligeledes bearbejde handlingsplaner når disse skal effektueres. Det er ligeledes vigtigt, at udvalget består af medlemmer fra alle aktører på uddannelsesstedet, altså ledelse, lærere og elever.

“§1b stk. 3, hvor vi ønsker ændring af ordet “kan” til “skal”, så sætningen kommer til at hedde følgende: “Et uddannelsessted skal på sin hjemmeside...”

Ved den ændring sikres det, at antimobbestrategien ikke bare blive endnu en ting skolen skal have. Hvis det er påkrævet, at de skal skilte med det, så føler skolerne også det ekstra for at gøre strategien til deres eget og udvikle det bedst muligt.

I forlængelse af det forslag ønsker vi at tilføje følgende til §1b stk. 3: “Uddannelsesstedet er ligeledes påkrævet at offentliggøre deres antimobbestrategi på skolens hjemmeside”

Argumentationen bag dette forslag lægger sig meget op af det tidligere forslag, hvor det ønskes at sikre, at skolerne skaber antimobbestrategier der er gennemarbejdet og funderet lokalt på skolen. Det er det der skaber bedst mulige resultater. Erfaringer viser også, at når skolerne skal offentliggøre strategier mm. på skolens hjemmeside, så har de en tendens til at blive mere effektive.

Vi ønsker at tilføje et stk. 4 til §1b, hvor der skal stå følgende:

“Som en del af udviklingen af antimobbestrategien er den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet påkrævet at inddrage lærerne og eleverne, herunder elevrådet. Det skal ske i alle faser, som er op til forslaget, behandling af forslaget og i implementeringen af strategien”

På side 5 andet afsnit i det fremsendte forslag til lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø står der, at man eventuelt kan inddrage elevrådet, hvilket fortæller skolerne, at det ikke er påkrævet og derfor kan de gå over elevrådet. Elevrådene på landets ungdomsuddannelser er en central del af skolen og vores erfaring viser, at strategier som denne har størst mulige forankring, hvis elevrådet er med til at udforme det og skabe ejerskab over strategien. Som et eksempel har elevrådet på NEXT Baltrop Gymnasium hxx stået for at introducere den nye årgang til skolen og dens kultur. Det har allerede nu vist sig som en positiv beslutning, da sammenholdet på skolen kun er blevet bedre. Den erfaring er ikke ene og det er tendenser vi ser over hele landet. Inddragelse af elevrådet til at udvikle en strategi mod mobning er og bliver nødvendigt.

I §1c stk. 1 ønskes “, lærer” tilføjes i sætningen “Tilsvarende gælder, hvis uddannelsesstedets ledelse eller en elevs forældre anser...”. Det skal tilføjes efter “ledelse”.

Det er vigtigt at indskrive, at hvis en lærer oplever, at en elev udviser en adfærd, eller har en tilstand, som er bekymrende, så kan lærerens ord også igangsætte en handlingsplan for at komme dette til livs.

I §1c stk. 2 skal følgende tilføjes: "Dette skal ske i samarbejde med trivselsudvalget"
Det er den samme argumentation som ved forslag om at tilføje en paragraf med trivselsudvalg.

De overordnede tanker bag kapitel 1a er grundlæggende godt, men for alt i verden er det vigtigt at huske eleverne. Her ser vi i hvert fald, at trivselsudvalget kan være en rigtig god måde at gøre det på.

Til forslag nr. 4-6 i udkastet til forslag til lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø er der stor opbakning fra os til ændringerne i 4, 5 og 6. Dog ønsker vi at ændre følgende:

§3, stk. 2, nr. 1 i lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø skal "Fem medlemmer"
ændres til "seks medlemmer"

Baggrunden for dette forslag er, at vi ønsker en ligestilling mellem eleverne og uddannelsesstedets ejere, da vi ser det som værende essentielt, at eleverne har lige så meget at skulle have sagt, i forhold til ejerne, i forbindelse med undervisningsmiljø. Det er for os problematisk, at de har en stemme mere end, hvad eleverne har når det er eleverne der i sidste ende oplever undervisningsmiljøet på egen krop.

Til forslag 7 har vi, efter gennemlæsning, en grundlæggende kommentar til §7a, hvor det ikke specifikt står skrevet om dette også er gældende for de elever eller studerende der er over 18 år. I høringsbrevet, og i hele antimobbestrategien fra ministeriet side, "Alle for en mod mobning", er der vægt på hhv 6-18 år og 0-18 år. Derfor virker det til, at der ikke er noget der skal sikre, at elever over 18 år har mulighed for at klage. Det er vores ønske at få det specificeret i den endelige lovtekst.

Dertil har vi til hele klageadgang en stor og grundlæggende kritik af proceduren. Som opklaret fra ministeriets side, efter opkald, så er det sådan, at en elev eller forældre indgiver klagen til uddannelsesstedet dog adresseret DCUM, hvorefter uddannelsesstedet endnu en gang skal, ved nærmere eftersyn, give svar på klagen. Hvis uddannelsesstedet ikke giver medhold eller bemærkninger der tilfredsstiller klageren, så skal klageren endnu en gang klage til DCUM, hvorefter sagen behandles.

Vi ønsker for elevens sikkerhed, at klagen direkte skal sendes til DCUM, som herefter kører sagen ved inddragelse af uddannelsessted og klageren.

På den måde sikres det, at sagen bliver kørt uden subjektive vurderinger, men på en objektiv vurdering. Rent retssikkerhedsmæssigt ser vi den model som værende den bedst mulige for eleverne.

Dertil har vi en kommentar til §7b, hvor vi vil kritisere måden, hvorpå sager skal behandles i DCUM. Som det fremgår nu er det centrets leder der uden videre skal træffe afgørelse i de sager centret modtager. Og til det har DCUM's bestyrelse ingenting at skulle have sagt.

Vi synes det er problematisk, at en person diktatorisk kan besluttet, hvad der skal ske og herunder retningslinjer for afgørelse af sager. Vi ønsker, at det skal ske i samarbejde med bestyrelsen i DCUM, hvor bestyrelsen sammen med centrets leder fastsætter procedure og spilleregler for arbejde med klager. Herunder skal det også fremgå, at bestyrelsen skal underrettes på næstkommende møde efter afgørelse i sag. Det er med til at skabe sikkerhed og gennemsigtighed med procedure i så vigtige klager som dette er. Det betyder også, at bestyrelsen skal kunne iværksætte en yderligere undersøgelse, hvis det ønske på baggrund af en sag.

Efter gennemlæsning har vi yderligere forslag til lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø, som vurderes i tråd med det nuværende forslag.

På side 8 i det fremsendte bliver undervisningsmiljøvurderingen nævnt og her har vi et forslag til ændring. I den oprindelig lovtekst står der følgende under §6:

Stk. 3. Undervisningsmiljøvurderingen skal revideres, når der sker ændringer, der har betydning for undervisningsmiljøet, dog mindst hvert tredje år.

Vi ønsker, at undervisningsmiljøvurderingen, især på det psykiske område, skal revideres mere ofte end tilfældet i dag. Derfor foreslås det at tilføje følgende: "Hvert tredje år" ændres til "hvert andet år". Dertil skal følgende tilskrives: "Der skal især lægges vægt på det psykiske miljø, dog må fysisk og æstetisk undervisningsmiljø ikke svækkes."

Ændringen foreslås på baggrund af, at det ofte ender i en situation, hvor de nuværende elever ikke når at være en del af undervisningsmiljøvurderingen, da man kan risikere at få vurderingen i starten af ens skoletid eller i slutningen og derfor er det svært at få en ordentlig vurdering. Dog vil man kunne følge en udvikling bedre ved at lave den oftere. Dertil skal der tillægges mere vægt på det psykiske miljø på uddannelsesstedet, men det må dog ikke være på bekostning af vurderingen af det fysiske og æstetiske undervisningsmiljø.

Yderligere har vi følgende forslag til den oprindelige lovtekst §4, hvor vi ønsker følgende ændring fra "Uddannelsesstedets ledelse kan tillade, at elever og studerende m.fl. tillægges mere vidtgående indflydelse på undervisningsstedets undervisningsmiljø" til "Elever og studerende m.fl. har ret til mere vidtgående indflydelse på undervisningsstedets undervisningsmiljø, især med henblik på udvikling af antimobbestrategi og handlingsplan hertil."

Ændringen foreslås på baggrund af ønsket om, at eleverne skal inddrages i udvikling af antimobbestrategi og handlingsplaner hertil. Det er som skrevet tidligere et centralt element for at sikre, at dette bliver effektueret med slagkraft ude på uddannelsesstederne. Det kræver derfor også, at elever og studerende m.fl. har ret til mere vidtgående indflydelse på undervisningsstedets undervisningsmiljø, hvilket vi heller ikke kan se problemerne i. Det er essentielt, at eleverne har ret til at blive hørt i forbindelse med ændringer der kan have store konsekvenser for undervisningsmiljøet på skolen.

Med venlig hilsen

Jonas Thisted

Formand for Landssammenslutningen af Handelsskoleelever

51 40 15 44 // jt@handelselever.dk

Martin Thing

Formand for Danske Gymnasieelevers Sammenslutning

50 77 48 01 // martin@dgsnet.dk

Magnus Kronborg

Næstformand for Erhvervsskolernes ElevOrganisation

30 48 37 45 // naestformand@eeo.dk

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

mdcjc@uvm.dk

Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup, Danmark
Tlf.: +45 3675 1777
Fax: +45 3675 1403
dh@handicap.dk
www.handicap.dk

15

Taastrup, den 01 december 2016

Sag 20-2016-00747 – Dok. 278668/kwk_dh

Høringssvar fra Danske Handicaporganisationer om lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (krav om antimobbestrategi, handlingsplan, oprettelse af klageinstans m.v.)

Generelle bemærkninger:

Danske Handicaporganisationer (DH) finder, at det positivt at ville sikre elever i grundskoler og på ungdomsuddannelser en skolegang uden problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende. Det vil blandt andet komme børn og unge med handicap, der udsættes for mobning, til gavn, uanset om de er inkluderet i en almindelig skole eller ungdomsuddannelse eller om de går i et specialiseret tilbud.

Specifikke bemærkninger

Unge på den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse

DH mener, at den særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU) også skal omfattes af loven, på samme vis som andre ungdomsuddannelser også er omfattet (fx erhvervs- og gymnasiale uddannelser). DH finder det dybt uheldigt, hvis unge med handicap, der går på en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse ikke ydes samme beskyttelse af loven, som andre unge, der går på en ungdomsuddannelse.

Sammensætning af DCUM's bestyrelse

Med forslaget bliver der blandt andet åbnet op for, at Børnerådet skal indstille et medlem til DCUM's bestyrelse. DH vil foreslå, at DH også fremover bliver repræsenteret i DCUM's

bestyrelse. Der vil uden tvivl være børn og unge med handicap, der udsættes for mobning, uanset om de er inkluderet i en almindelig skole eller ungdomsuddannelse, eller om de går i et specialiseret tilbud (en specialskole eller en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse). Blandt DH's medlemsorganisationer findes organisationer, der repræsenterer børn og unge med handicap og som vil være relevante at tænke ind i DCUM's bestyrelse.

Venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Thorkild Olesen'.

Thorkild Olesen
formand

Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Att.: mdcjc@uvm.dk.

16

Høringssvar: Lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven

Danske Professionshøjskoler takker for invitationen som høringspart i Høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven. Vi har ingen kommentarer til lovudkastet.

Med venlig hilsen

Konstituerende direktør
Mette Thorsen

2-12-2016

Undervisningsministeriet

Att.: mdcjc@uvm.dk

Høringssvar vedr.: Lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan, oprettelse af klageindstans mv.)

Danske Skoleelever arbejder for det gode skoleliv for alle børn og unge. Det indbefatter bl.a. en skole uden mobning, med et ordentligt psykisk undervisningsmiljø og hvor eleverne trives. Vi ved fra både trivselsundersøgelser, egne undersøgelser og forskning, at mobning er et udbredt problem i skolen og derfor er vi særdeles optaget af, at sikre initiativer, herunder mere tydelig lovgivning, der i større omfang er med til at beskytte elever mod mobning.

I det følgende høringssvar præsenteres en række bemærkninger til lovteksten.

Børn- og ungeperspektiv på vejledning, klageprocedure og information

Det er vigtigt for DSE at understrege vigtigheden af, at vejledning, klageprocedure og information ses fra et børneperspektiv. Det kan ikke forventes, at børn og unge med rimelighed kan gennemskue klageproceduren. For et barn, der er udsat for mobning, kan det virke direkte uforståeligt, at klagen skal indgives til den part, der opleves ikke at have gjort tilstrækkeligt for at stoppe mobningen.

Vi har stor forståelse for, at proceduren fordrer, at klagerne løses så tæt på de berørte parter som muligt, men vi beder om, at ministeren er opmærksom på, hvordan proceduren gøres så let og enkel for elever og forældre og at skolelederens forpligtigelser jf. forvaltningsloven, såsom vejledning, begrundelse, klagevejledning etc. overholdes.

Brug for elev-til-elevrådgivning og uafhængig rådgivning

Alle elever skal sikres reelt lige adgang til klagesystemet. Derfor er der brug for, at eleverne og deres forældre kan få assistance og rådgivning. Den del er mangelfuld i lovudkastet i dag. Det kan ikke forventes, at børn og unge selv kan gennemføre klageproceduren uden hjælp. Som elev skal du derfor sikres, at du har et sted at hente råd, vejledning og konkret hjælp til at klage over din skole. Mobning er ødelæggende, psykisk belastende og i yderste konsekvens traumatiserende. Det er altså ikke blot børn og unge i al almindelighed der benytter

klagemuligheden, men i dette tilfælde børn og unge, der har været udsat for systematiske krænkelse, såsom mobning.

Hjælp og assistance skal fungere ud fra to prioriteter:

1. At den mobbede elev får en hurtig og god proces med henblik på handling og afklaring.
2. At eleven forinden formel klage har været i dialog med skolen.

Pligt til tiltag mod problemer med det psykiske undervisningsmiljø

Kap. 1a beskriver konkret en række nye tiltag, såsom antimobbestrategi, handleplan og straks foranstaltninger. DSE er meget positive overfor opstramningen og tydeliggørelsen af skolernes handlepligt og at det fremadrettet er meget tydeligt, at der både skal arbejdes forebyggende med bekæmpelse af mobning og at elever der udsættes for mobning, får en række nye rettigheder.

DSE så dog gerne, at lovgivningen mere tydeligt understreger, at der selvfølgelig ikke blot er tale om strategier og handleplaner, men at det drejer sig om skolernes faktiske indsats; om hvorvidt strategier og handleplaner er tilstrækkelige til at stoppe mobningen og om skoleledelsen iværksætter brugbare initiativer i de givne sager.

For DSE drejer det sig om, at der tydeligt er en klagemulighed i tilfælde af at skolerne slet ikke har en antimobbestrategi, men endnu vigtigere, at eleverne også kan klage over kvaliteten af skolens arbejde med at bekæmpe mobning og dermed strategierne og handleplanernes egentlige effekt.

Vi er desuden godt tilfredse med, at lovgivningen ikke alene skeler til mobning mellem elever. Vi ved fra undersøgelser, at elever også kan udsættes for mobning af voksne, f.eks. personale. Den form for mobning er lige så vigtig at håndtere som elev-elev relateret mobning.

DCUM's rolle

Danske Skoleelever er meget positive overfor den konkrete styrkelse af DCUM's rolle som tilsynsmyndighed og klageorgan. Vi er optaget af at skabe et godt samspil mellem DCUM som videnscenter og som tilsyns- og klageorgan. Det er dog vigtigt for Danske Skoleelever at understrege, at vi er godt tilfreds med, at centret ikke er underlagt bestyrelsens instruktion når det drejer sig om tilsynsforpligtelsen og klagebehandlingen.

På vegne af Danske Skoleelever

Alexander Grandt Petersen

Politisk konsulent

Ministeriet for Børn, undervisning og ligestilling
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Sagsnummer 16/12122

Høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.)

Danske Studerendes Fællesråd (DSF) har med interesse læst udkastet til lovforslag om undervisningsmiljølov m.v. og har følgende kommentarer:

- Vi bakker om op Danske Skolelevers pointer ift. at mobningen ikke kun handler om elev-elev-mobning; at skolerne ikke kun skal lave planer, men også handle på baggrund af hændelser; og at man skal gøre sig klart at eleverne kan have svært ved at gennemskue klagemuligheder.
- Vi støtter også, at DCUM's rolle styrkes. Ift. hvem der skal udføre selve klagebehandlingen er det DSFs holdning, at det vigtigt, at elever og studerende på en eller anden måde har mulighed for at føre løbende tilsyn med og fastsætte kriterier for klagebehandlingen.
- Man skal holde sig for øje, at mobningen ikke bedst løses ved indførelse en sådan klageinstans, men i højere grad skal forebygges og løses ved lokal dialog, men dette er et supplement til den anden indsats.

På vegne af Danske Studerendes Fællesråd

Kristian Bruun
Næstformand og Levevilkårspolitisk ordfører for DSF
Tlf.: 28194502
E-mail: kristian@dsfnet.dk

JJ
19

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Sendt til: mdecj@uvm.dk og jm@jm.dk

29. november 2016

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-mail
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2016-112-0620
Sagsbehandler
Cathrine Serup Raasdal
Direkte 3319 3213

Vedrørende høring over forslag til lov om ændring af lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø og lov om folkeskolen (Krav om anti-mobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.)

Ved e-mail af 11. november 2016 har Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling anmodet om Datatilsynets eventuelle bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

Datatilsynet skal i den anledning udtale følgende:

1. Tilsynet forudsætter, at enhver behandling af personoplysninger i forbindelse med de i lovforslaget beskrevne aktiviteter skal ske under behørig iagttagelse af den til enhver tid gældende lovgivning om behandling af personoplysninger.

Datatilsynet kan navnlig pege på følgende regler i den gældende persondatalov¹:

- Grundbetingelserne i persondatalovens § 5 om god databehandlings-skik, saglighed, proportionalitet, datakvalitet og sletning.
- Behandlingsbetingelserne i persondatalovens § 6 om almindelige personoplysninger, §§ 7 og 8 om følsomme personoplysninger, § 11 om personnumre samt § 27 om overførsel af personoplysninger til tredjelande.
- Reglerne om de registreredes personers rettigheder i kapitel 8-10, herunder
  - Den dataansvarliges oplysningspligt ved modtagelse/indsamling af oplysninger, jf. persondatalovens §§ 28 og 29.
  - Den registreredes ret til indsigt og øvrige rettigheder.
- Reglerne om datasikkerhed i §§ 41 og 42 – kravet om fornødne sikkerhedsforanstaltninger, skriftlig databehandleraftale og kontrol med databehandleren.

¹ Lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger med senere ændringer.

Datatilsynet har noteret sig, at det af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 1 c, stk. 5, fremgår, at der efter bestemmelsen påhviler uddannelsesstedets ledelse en pligt til at informere de berørte elever og for elever undergivet forældremyndighed deres forældre om indholdet af handlingsplanen efter det foreslåede stk. 1 og af eventuelle midlertidige foranstaltninger efter det foreslåede stk. 4, og at der i den forbindelse skal tages hensyn til de berørte elever og deres rettigheder efter persondataloven.

2. Det bemærkes for en god ordens skyld, at det følger af persondatalovens § 57, at der ved udarbejdelse af bekendtgørelser, cirkulærer eller lignende generelle retsforskrifter, der har betydning for beskyttelse af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger, skal indhentes en udtalelse fra Datatilsynet.

Datatilsynet forudsætter, at tilsynet bliver hørt over eventuelle bekendtgørelser, der skal udstedes i medfør af loven, i det omfang disse har betydning for beskyttelse af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Kopi af dette brev er sendt til Justitsministeriets Lovafdeling til orientering.

Med venlig hilsen

Cathrine Serup Raasdal

20

De private sociale tilbud

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Emdrupvej 115 A 5. etage
2400 København NV

Tlf. nr. +45 7023 3400
E-mail: los@los.dk
CVR nr. 15906987

www.los.dk

København, den 2. december 2016

Høringssvar til lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederen beslutning m.v.)

LOS – De Private Sociale Tilbud takker for muligheden for at afgive høringssvar til lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederen beslutning m.v.)

Lovforslaget har til formål at sikre eleverne i grundskolen og ungdomsuddannelser en skolegang uden problemer med det psykiske undervisningsmiljø. LOS finder det positivt, at man i fokuserer på det psykiske undervisningsmiljø ved at udarbejde en antimobbestrategi og en handlingsplan ved indberetning af konkrete tilfælde. Høringssvaret er opdelt i kommentarer til de enkelte bestemmelser.

Kapitel 1 a

Pligt til tiltag mod problemer med det psykiske undervisningsmiljø

§ 1 b, stk. 1

Lovforslaget indeholder indsættelse af et ekstra kapitel i lov nr. 166 af 14. marts 2001 om elevers og studerendes undervisningsmiljø (herefter undervisningsmiljøloven), kapitel 1 a vedrørende pligten til at foretage tiltag for at fremme det psykiske undervisningsmiljø.

Kapitlet indeholder §§ 1a-1c, hvoraf den foreslåede § 1 b, stk. 1 udgør et lovpligtigt krav for den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvaret for uddannelsesstedet, til at udforme en antimobbestrategi, herunder en strategi mod digital mobning jf. stk. 2. Det anbefales at strategien eksempelvis kan indeholde en begrebsdefinition af centrale begreber om mobning og digital mobning samt afgrænsningen mellem konflikter og mobning. Hertil foreslår bemærkningerne til bestemmelsen, at man indsætter oplysninger om indgriben ved mobning, genoprettelse i tilfælde af mobning samt elevers inddragen i processen.

LOS anser det som positivt, at man fokuserer på børnenes psykiske undervisningsmiljø, men vil ligeledes bemærke, at det administrative arbejde ikke må simplificere elevernes mangfoldigheder i vanskeligheder.

LOS vil gerne bemærke, at specialiserede interne skoler, produktionsskoler samt specialskoler jf. forslaget til undervisningsmiljølovens § 1 a, vil opleve udfordringer i udarbejdelsen

af antimobbestrategier til forskel fra den almindelige folkeskole. Baggrunden herfor er at sådanne uddannelsessteder, som oftest beskæftiger sig med elever med sociale udfordringer, hvorfor den enkelte elevs adfærdsmønster varierer, hvilket er afgørende for strategien. Denne udfordring kan problematisere standardiseringen af en antimobbestrategi, hvilket LOS mener, at man skal tage hensyn til ved vurderingen af, om strategien findes tilstrækkelig.

LOS vil gerne have bekræftet, at forslaget skal fortolkes således, at det er den øverste ledelse på de specialiserede interne skole, som har det fulde ansvar efter forslagets § 1b, 1c og § 7 a. Flere af LOS' medlemmer er organiseret i en virksomhedsform uden bestyrelse, hvorfor vigtigheden af ansvaret og bemyndigelsen til at vurdere en klagesag, er placeret hos den øverste ledelse, eksempelvis privat ejet, anparts ejet eller andre virksomhedsformer uden bestyrelse.

stk. 3

Det fremgår forslagets stk. 3, at uddannelsesstederne kan indsætte et ikon, som skal oplyse omverdenen om, at undervisningsstedet har en antimobbestrategi.

LOS vil gerne det præciseret, om undervisningsstedernes antimobbestrategi skal godkendes ved ministeriet for børn, undervisning og ligestilling for at modtage rettigheden til sådan et ikon. Endvidere følger det af bekendtgørelse af lov om gennemsigtighed og åbenhed i uddannelser m.v. § 2, stk. 1, nr. 2, at skolen eller institutionens aktuelle værdigrundlag og pædagogiske udgangspunkt skal oplyses på en lettilgængelig måde på skolens eller institutionens hjemmeside. Ligeledes ønsker LOS at få præciseret, hvorvidt ministeriet skal godkende strategien for at modtage ikonet – og i så fald, hvorledes skal strategien godkendes, eftersom der ikke forelægger retlige formkrav eller indholdsmæssige krav.

§ 1 c, stk. 1

Efter foreslåede § 1 c, stk. 1 skal uddannelsesstedets ledelse ved konstatering af problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende, udarbejde en handlingsplan for, hvorledes problemet bringes til ophør. Uddannelsesstedets ledelse eller elevers forældre, der finder det nødvendigt som følge af elevens bekymrende tilstand eller adfærd, kan ligeledes kræve handlingsplan udarbejdet og dertilhørende foranstaltninger iværksat.

LOS vil gerne udtrykke sin bekymring for at handlingsplanerne på de helt specialiserede interne skole kan risikere at dominere handlingsarbejdet. Baggrunden herfor er, at samtlige elever i forvejen er underlagt handlingsplaner efter servicelovens regler samt interne handleplaner på de pågældende specialiserede interne skoler, hvilke berører alle aspekter af elevers udvikling og trivsel. Med hensigten om at definere formålet med handlingsplanen tydeligere, foreslår LOS, at man eventuelt betegner dokumentet som en "indsatsplan".

Det er angivet i bemærkningerne til bestemmelsen, at indholdet af handlingsplanen skal videregives til berørte elever og elever undergivet forældremyndighed. LOS vil gerne have bekræftet, at ledelsen på skolen ikke er forpligtet til at videresende dokumentet eller blot er forpligtet til at informere dem. Ydermere findes det nødvendigt at få oplyst, hvorvidt skolen er forpligtet til at udlevere dokumentet på anmodning af de involverede parter og om parterne har mulighed for løbende at komme med indsigelser i takt med redigeringen af handlingsplanene, såfremt den involverede elev eller forældre ikke finder denne eller de midlertidige foranstaltninger tilstrækkelige.

Kapitel 4 a Klageadgang

§ 7 a

Efter forslaget § 7 a har elever, både myndige og underlagt forældremyndighed, ret til at klage over undervisningsstedets manglende varetagelse af sine opgaver jf. § 1 b, stk. 1-2 og ledelsens manglende varetagelse af sine opgaver jf. § 1 c, til Dansk Center for Undervisningsmiljø (herefter DCUM).

Det står angivet i bemærkningerne til bestemmelsen, at klagen skal være begrundet. LOS mener, at det bør fremgå, at klagen skal være velbegrundet og indeholde væsentlige bekymringspunkter. Baggrunden herfor er, at klagen sikres den retmæssige aktualitet i forhold til indhentning af sagens oplysninger m.v., samt at de involverede forpligtes til at reagere inden for rimelig tid, hvor det stadigvæk er muligt for ledelsen at forhindre en udvidelse af problemet.

LOS ønsker en afklaring på fortolkningen af bemærkningen til bestemmelsen, hvilken lyder som følgende: *"Der er ikke fastsat en frist for klagens indgivelse, da der også kan klages over beslutninger, som der ikke er forvaltningsretlige afgørelser"*. Sætningen fortolkes således, at DCUM både træffer forvaltningsretlige afgørelser og andre beslutninger. I forlængelse heraf, angives det i bemærkningerne: *"DCUM vil ikke skulle påse sagsbehandlingsregler, god forvaltningsskik m.v., medmindre det har fået betydning for sagens udfald"*. LOS mener, at det skal tydeliggøres, om DCUM vurderer, at centeret træffer afgørelser af forvaltningsretlig karakter – og i så fald, ønsker LOS en begrundelse for, hvorledes centeret kan se bort fra forvaltningsretlige regler.

Hertil skal det tilføjes, at elever på specialiserede interne skoler kan have særdeles anderledes tolerancetærskler, hvilket kan give udfordringer i forhold til at definere episoder som mobning eller et udsalg af elevens sociale problematikker. Det er ikke oplyst, hvorledes DCUM har til hensigt at benytte denne viden i deres behandling.

Endeligt anser LOS det for nødvendigt, at undervisningsstedernes ledelse ligeledes får muligheden for at vedlægge deres udtalelse i forbindelse med videregivelse af en klagesag til DCUM. Der kan opstå tilfælde, især for de specialiserede skoler, at ledelsen udarbejder en faglig vurdering af sagen.

§ 7 c, stk. 3

Det er angivet i forslaget § 7 c, stk. 1 at DCUM kan udstede påbud til et undervisningssted, såfremt der ikke er foretaget handlinger eller handlingsplanen ikke findes tilstrækkelig. Hertil skal afgives en rimelig frist, hvilket efter bemærkningerne, ikke bør være under 14 dage. Efter stk. 3 kan DCUM tilbageholde tilskud til selvejende undervisningssteder, idet de ikke efterlever et påbud inden for den fastsatte frist. Eftersom det er DCUM, som fastsætter beløbsniveauet for tilbageholdelsen, mener LOS, at det må findes yderst vigtigt, at beløbs størrelse medinddrages i vurderingen af fastsættelse af tidsfristen for at efterleve et eventuelt påbud.

Kapitel 4 b Tilsyn

§ 7 e, stk. 1

Forslaget indebærer indsættelsen af en ny bestemmelse, § 7 e, stk. 1, i et nyt kapitel. Bestemmelsen giver hjemmel til DCUM til at føre tilsyn med at uddannelsesstederne overholde bestemmelserne i kapitel 1, 1 a og 4. DCUM kan foretage tilsyn for at påse, om undervisningsstederne behandler de indkomne klager samt kvaliteten af stedernes antimobbestrategi, offentliggørelsen af strategien på hjemmesiden m.v.

I henhold til bekendtgørelse om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskoleloven i dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder § 14, stk. 1, 3. punkt er interne skoler underlagt et uafhængigt skoletilsyn. LOS vil foreslå, at det nyoprettede tilsyn bliver lagt under det allerede eksisterende tilsyn, hvoraf tilsynspligten ikke skal udvides eller begrænset.

Med venlig hilsen

Michael Graatang
Direktør

Anne Rugholt
Juridisk konsulent

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Polititorvet 14
1780 København V

Tlf. 45 15 36 50
Fax 45 15 01 39

dkr@dkr.dk
www.dkr.dk

Høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har den 11. november 2016 anmodet Det Kriminalpræventive Råd om eventuelle bemærkning til ovennævnte lovudkast.

2. december 2016

DKR-nummer: 16-135-0243

Undersøgelser viser, at det enkelte barn eller den unges skoletrivsel og robusthed mindsker risiko for kriminel adfærd, og Det Kriminalpræventive Råd mener i den sammenhæng, at forebyggelse af mobning i skolen er vigtigt. I den forbindelse er det centralt, at der tages et fælles ansvar og at samspillet mellem klassens kultur, skolens klima, forældre, venner og lokalsamfundet styrkes.

Sagsbehandler:

Direkte tlf.: 4515 3650

Det Kriminalpræventive Råd anser det for væsentligt, at der med ovennævnte lovudkast tilstræbes at sikre elever i grundskoler og på ungdomsuddannelser en skolegang uden problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende.

Mail: dkr@dkr.dk

Det betragtes som positivt, at der med ovennævnte lovudkast sikres, at alle uddannelsessteder udarbejder en antimobbestrategi, herunder også en strategi mod digital mobning.

Det Kriminalpræventive Råd betragter det ligeledes som positivt, at der med lovforslaget sikres, at uddannelsesstedets ledelse vil skulle handle i konkrete tilfælde af mobning. Herunder, at det sikres, at der igangsættes en handlingsplan, at elever og mindreårige elevers forældre får adgang til klageinstans samt at kommunalbestyrelsen får mulighed for at behandle skoleledernes konkrete beslutninger vedrørende mobning på folkeskoler.

Der henvises til sagsnummer 16/12112.

Venlig hilsen

Anna Karina Nickelsen
Sekretariatschef i Det Kriminalpræventive Råd

MB-CU3002 DEP - ASI JK

Fra: Maia Lindstrøm <mlind@FOA.DK>
Sendt: 2. december 2016 11:04
Til: Trine Frederiksen; Henrik Thode
Cc: Marina Hansen; Birgit Stechmann
Emne: Høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan, oprettelse af klageinstans m.v.)

AppServerName: esdh-uvm-stil
ArchiveStatusCode: 3
DocumentID: 16/12112-49
DocumentIsArchived: -1

Sagsnr. 16/12112

Kære Trine Frederiksen,

Hermed FOAs høringssvar til "Lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven.

FOA er i udgangspunktet enige i en styrket indsats mod mobning, og en tydeliggørelse af skolers/uddannelsesinstitutioners ansvar og handlepligt i forbindelse med mobning.

I det fremsendte udkast til lovrevision er der meget vægt på forholdet mellem den elev der mener sig udsat for mobning og skolens ledelse – det rummer to bekymringer. For det første at mobningen anskues som et individuelt problem. Al nyere forskning om mobning peger på at mobning er et socialt fænomen, der er bundet til en utryk kultur der forplanter sig i gruppedynamikken. For det andet lægger udkastet op til at et stort ansvar for dokumentation af mobningen lægges hos den eller de elever der oplever mobningen. Det er ikke hensigtsmæssigt at ansvaret i denne grad tillægges enkelte elever, og slet ikke den eller de elever der føler sig krænket af mobningen.

FOA savner et tydeligere signal i lovgivningen om inddragelse af fællesskabet i løsningen af mobbeproblemer. Her skal der fx laves klare retningslinjer for hvordan mobbeproblemer kan behandles i fællesskab. Her tænker FOA særligt på en potentiel konflikt med bestemmelser om tavshedspligt. Det er afgørende at løsning af moppeproblemer tilrettelægges så hele den relevante gruppe, fx klasse, inddrages i, og informeres om mobbeproblemer og handlinger til at standse mobning i gruppen.

Med venlig hilsen

Maia Lindstrøm
Konsulent

FOA SAMMEN
GØR VI FORSKELLEN

FOA FAGLIG
Staunings Plads 1-3, DK 1790 København V

Direkte: +45 46972462
Mobil: +45 22323501
Mail: mlind@foa.dk

www.foa.dk

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Departementet
Juridisk kontor
Att: Trine Frederiksen
Frederiksholm Kanal 21
1220 København K

29/11 2016

Kære Trine

Folkehøjskolernes Forening i Danmark vil gerne takke for muligheden for at afgive høringssvar.

Da højskoler ikke fremgår som omfattet af loven, er det FFD's opfattelse, at institutioner under lov om folkehøjskoler ikke er omfattet af lovforslaget.

Med venlig hilsen

Viggo Møllerup

Juridisk konsulent

vm@ffd.dk
tlf: 5116 5389

FFFP Foreningen for Forældre til
Elever i Fri- og Privatskoler

24

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Departementet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K.

23. november 2016

HØRINGSSVAR fra FFFP (Foreningen for Forældre til elever i Fri- og Privatskoler).

Høring over lovudkast med ændringer af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbe-strategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger mv.)

FFFP finder det meget positivt, at der fra ministeriets side bliver taget fat om dette vigtige emne og at loven denne gang også har fokus på sikring af rettighederne for eleverne i fri- og privatskoler.

FFFP's medlemmer er forældre og andre interessenter, der alle støtter op om eksistensen af frie skoler, og deres individuelle værdier og rammer. Men med frihed følger et ansvar, og ved den yderste grad af frihed følger et tilsvarende endnu større ansvar – og den yderste grad af frihed er det der regulerer de frie skolars område. FFFP er bekymret for, at de frie skoler, som ikke evner at sikre børnenes rettigheder, som ikke evner at sikre en god dialog med forældrene, og som ikke evner de rette proportioner mellem varetagelse af børnenes interesser og skolens/ledelsen/lærernes renommé, uden konsekvenser for overtrædelser hhv. manglende implementering ikke er motiveret til at ændre adfærd.

FFFP vil derfor også anbefale at der i lovudkastets de steder, hvor de forskellige tiltag til sikring af børnenes rettigheder anføres, ændres fra at det er noget skolerne "kan" gøre til at det er noget skolerne "skal" gøre. Efter FFFP's opfattelse vil det i praksis ellers betyde en klar svækkelse (hvis ikke egentlig overflødiggørelse) af klageorganet DCUM. Det vil være nærmest umuligt at træffe afgørelse om overtrædelse af noget som skolerne "kan" gøre og ikke "skal" gøre.

FFFP Foreningen for Forældre til
Elever i Fri- og Privatskoler

FFFP forslår en ændring af formuleringerne følgende steder:

Side 1

kapitel 1 a, paragraf 1 b, stk. 3, første linie: *"Et uddannelsessted kan på sin hjemmeside..."* ændres til *"...skal på sin hjemmeside anvende et ikon udarbejdet af ministeren..."*

Denne ændring er næsten uden omkostninger for skolerne, og tilsikrer at der – hvis ikke på anden måde – gives adgang for elever og forældre til at finde vejledning direkte på skolens egen hjemmeside. Det bør dog også være et klart krav, at ikonet kan findes umiddelbart og let tilgængeligt.

Side 11

Linje 11: *"Alle grundskoler, dvs. også frie grundskoler og efterskoler, kan lave frivillige trivselsmålinger..."* ændres til *"...skal lave frivillige trivselsmålinger..."*.

Denne ændring er uden omkostninger for de frie skoler, men giver både ministeriet og alle aktører en reel og veldokumenteret adgang til at vurdere ændringer på den enkelte skole. FFFP støtter op om, at en sådan måling på de frie skolars område vil give en langt bedre og umiddelbart indtryk af, om de tiltag ministeriet iværksætter på området har effekt som ønsket. Som supplement til EVA-rapporterne må trivselsmålinger også betragtes som afgørende, idet disse målinger reflekterer "brugernes" oplevelse af trivslen på de frie skoler. (jf. ligeledes punktet "4. Lovovervågning")

Side 16

Linje 21: *"Efterlever et selvejende uddannelsessted ikke et udstedt påbud, vil DCUM efter forslaget kunne anmode ministeren for børn, undervisning og ligestilling om at tilbageholde tilskud til det selvejende uddannelsessted, indtil et påbud er efterlevet, eller lade tilskud helt bortfalde."*

Vi ønsker formuleringen ændret til: *"Efterlever et selvejende uddannelsessted ikke et udstedt påbud, skal ministeren for børn, undervisning og ligestilling på DCUMs opfordring tilbageholde tilskud til det selvejende uddannelsessted indtil et påbud er efterlevet, eller lade tilskud helt bortfalde"*.

Det giver ikke mening, hvis der etableres et klageorgan, som reelt bliver "tandløst". Hvis klagenævnet DCUM vurderer, at der er sket en overtrædelse af en art og karakter, som berettiger til tilbageholdelse af tilskud af en angivet størrelse, bør denne beslutning ikke kunne omgøres/ændres/tilpasses. Efter FFFP's opfattelse må DCUM være det uafhængige, professionelle organ, som træffer afgørelsen, som ministeriet herefter eksekverer.

FFFP Foreningen for Forældre til
Elever i Fri- og Privatskoler

I denne forbindelse bemærker FFFP tillige, at et spørgsmål om vurdering af børns trivsel ikke alene altid bør afgøres administrativt. DCUM bør som det relevante klageorgan i de sager, hvor det af DCUM skønnes nødvendigt for at behandle sagen, være muligt at afholde uvarslede tilsynsbesøg. Børnenes retsfølelse og muligheden for at blive hørt på et ikke-styret grundlag kræver både muligheden for tilsynsbesøg og for at disse kan afholdes således at barnet opleves umiddelbart og i realistiske omgivelser.

Side 21

Sidste afsnit: *Antimobbestrategien vil skulle give fælles retningslinjer for arbejdet.....mobning. I strategien vil fx kunne indgå formålet med strategien og uddannelsesstedets forståelse af centrale begrebet.... Derudover kan det være relevant at angive, hvordan mobning forebygges....".*

Her ønsker FFFP ovenstående formulering ændret til følgende: *" I strategien skal fx indgå formålet med strategien og uddannelsesstedets forståelse af centrale begreber.....". "Derudover skal det angives, hvordan mobning forebygges.....".*

Derudover bør der også være en pligt til at skolen angiver konkret, hvad proceduren fremover vil være ifht. skolen, forældre, eleven, og andre elever m.fl., hvordan forældrene/eleven skal hhv. kan medvirke, og hvor forældrene/eleven kan henvende sig, hvis de ikke føler sig hørt i tilstrækkeligt omfang. Bl.a. med angivelse af ministeriets hjemmeside samt link til hhv. Danske Skolelever og FFFP (De frie skoler)/Skole & Forældre (folkeskoler).

Side 22

Første linje: *"Der kan endvidere indgå oplysninger om indgriben.....processen".* Ændres til: *"Der skal endvidere indgå oplysninger om indgriben.....processen".*

Hvis skolen ikke skal anføre, hvem der er ansvarlig på skolen for processen, giver det en helt unødigt og utilfredsstillende usikkerhed til hele forløbet. Som mobbeoffer er det afgørende for at situationen kan vendes til noget bedre, at der er en klarhed, gennemsigtighed og konsekvens i processen. Mangler disse elementer øger det blot situationens kompleksitet og spændinger.

Side 29

Første afsnit: *"Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 3 vil ministeren for børn, undervisning og ligestilling efter anmodning fra centret kunne tilbageholde tilskud...eller lade tilskud helt bortfalde."*

Jf. bemærkningerne til side 16.

FFFP Foreningen for Forældre til
Elever i Fri- og Privatskoler

Femte afsnit: "Det foreslås med bestemmelsen, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling her kan fastsætte regler om fremgangsmåde ved indgivelse af klager, herunder fx at en klage først skal sendes til styrelsen, der så skal vurdere sagen med henblik på, om afgørelsen skal ændres, eller klagen sendes videre til ministeriet med styrelsens udtalelse, eller fastsætte regler om at afgørelsen truffet af styrelsen under Ministeriet for børn, undervisning og ligestilling ikke kan påklages til ministeriet, så styrelsens afgørelse bliver den endelige administrative afgørelse af sagen."

Det må fremgå klart og tydeligt, hvorledes klageproceduren er for at børns rettigheder kan beskyttes på en reel og tilstrækkelig måde. Tvivl om klageproceduren eller hvis proceduren kan ændres vil ikke styrke tilliden til sikring af rettighederne. Det bør endvidere være muligt at beskrive rammerne for styrelsens administrative afgørelser i sagerne, idet overholdelse af Børnekonventionen derved også tilsikres med en garanti for at børnene eller deres værger/forældrene bliver hørt i tilstrækkeligt omfang.

Generelle bemærkninger:

- FFFP er af den opfattelse, at DCUM bør være den endelige, uvildige myndighed til at vurdere og afgøre klagesagerne, samt beslutte eventuelle sanktioner mod en fri- eller privatskole, der ikke overholder sine forpligtelser ifht. børnenes rettigheder. Derved opnås den uvildighed, konsekvens og klarhed, som har været savnet indtil nu og ligeledes påtalt fra FN's side overfor Danmark.
- FFFP ønsker at børnenes rettigheder skal respekteres af de voksne, som i dagligdagen har ansvaret for at det sker. Derfor bør der i yderste konsekvens overvejes, hvorvidt der inden for de frie skoler, i tilfælde, hvor de anførte frister og regler ikke overholdes – og på lige fod med de resterende 80% af eleverne i Danmark, - bør indføres et regelsæt, hvorefter det vil være ansvarspådragende for en bestyrelse på en fri- eller privatskole, hvis skolen ikke efterlever udstedte påbud. Skolens pædagogiske ledelse er ansat af bestyrelsen og derfor er det alene bestyrelsen som i sidste ende kan gennemtvinge indførelsen af den praktiske efterlevelse af lovgivningen. FFFP's medlemmer har i praksis ikke mulighed for som forældre at kende til de konkrete tilfælde og håndteringen heraf. Det er alene skolens ledelse og bestyrelse, som kender hertil og har en pligt til at agere inden for fristerne. Hvis der administrativt ville være en konsekvens ved overskridelse af de anførte frister – i første omgang overfor skolelederen, og ved yderligere fristoverskridelse på fx 14 dage overfor bestyrelsen, ville troværdigheden ifht. forældrene og eleverne være langt højere for at der tages seriøst og reelt hånd om mobning (tilsvarende på folkeskoler ifht. kommunalbestyrelserne).
- Ifbm. at skolerne skal vejlede forældre og elever om, hvorledes de kan reagere, hvis der forekommer mobning, bør der være en klar procedure. Skolerne skal let tilgængeligt for mulige klagere oplyse om, hvem konkret (mail, telefonnummer osv.) der kan klages til, hvordan der kan klages, og at der ved modtagelsen af en klage sendes en kvittering, der samtidig angiver den

FFFP Foreningen for Forældre til
Elever i Fri- og Privatskoler

efterfølgende procedure og tidsmæssige forløb. Eleverne og forældrene, som typisk er dem der skal anvende adgangen, er dermed bevidst om rammerne og derved belastet situationen ikke yderligere af misforståelser eller tvivl om, hvad der kan forventes fra skolens side. Det er i forvejen en meget stor beslutning for både elever såvel som forældre at skulle håndtere en sådan krise, og de har behov for at så mange tvivlspunkter som muligt afklares hurtigst mulig.

- På tilsvarende måde som Skole & Forældre har en plads i DCUM burde FFFP ligeledes tildeles en plads som repræsentant for 20 % af forældre/elever i de frie skoler, som (henset til at området er langt mindre reguleret måske endda i højere forholdsmæssig grad) kan forventes at anvende klagenævnet – alternativt bør pladsen alternere afhængig af, om det er en klage angående en elev i folkeskolen eller på de frie skoler.
- Side 12: Det er afgørende at handlingsplaner SKAL tilgå både forældre og eleverne, og ifbm. evt. tilretninger skal den opdaterede version ligeledes straks og indenfor en fastlagt frist fx 2 dage fremsendes igen, således at forældre og eleverne altid er fuldt ud opdateret på ethvert tiltag fra skolens side og kan støtte op herom/undgå misforståelser/reel forventningsafstemning.

Med venlig hilsen

Christiane Schaumburg, fmd.

www.FFFP.dk

Foreningen for Forældre til elever i Fri- og Privatskoler

Mail: info@fffp.dk

Høringssvar fra Frie Skolers Lærereforening (FSL)

Vedr.

Høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.)

Hermed fremsendes Frie Skolers Lærereforenings høringssvar til Lovudkast om ændring af undervisningsmiljøloven m.v., og vi takker samtidig for muligheden for at udtale os i denne sag.

Trivsel skal på dagsordenen

Frie Skolers Lærereforening (FSL) er glade for, at ministeriet har valgt, sammen med forskellige eksperter på området, at gå ind i arbejdet for at få sat elevernes trivsel på dagsordenen. Vi har deltaget i arbejdet med at komme med inputs til arbejdsgruppen, og vi er glade for det materiale, som gruppens arbejde er mundet ud i. Vi har videreformidlet og vil fortsat videreformidle materialet til vores medlemmer.

Klageinstans er uhensigtsmæssig

Frie Skolers Lærereforening mener, at en klageinstans fjerner fokus fra skolernes reelle indsats for elevernes trivsel. I stedet bør der arbejdes for, at lærerne tilføres viden og at dialogen om undervisningsmiljøet styrkes i den enkelte elevgruppe. Det er fortsat FSL's opfattelse, at forældresamarbejdet skal bygge på gensidig tillid til, at løsninger findes i samspil mellem de voksne på skolen, forældrene og eleverne, og derfor er en klageinstans grundlæggende problematisk.

Vi er uenige i, at en klageinstans med mulighed for at udstede påbud og udskrive bøder vil gavne elevernes undervisningsmiljø, da det er ude på skolerne, ansvaret skal placeres. Ved at centralisere og formalisere arbejdet med elevernes trivsel, fjerner man fokus på skolernes reelle indsats, da skolerne ved at overholde formalia i et vist omfang vil kunne fritages for ansvar – også hvis fx antimobbestrategien ikke virker efter hensigten.

Vi er af den opfattelse, at det er de voksne på skolen – og herunder i særdeleshed lærerne – der har kompetencerne til at løse udfordringerne i forhold til trivsel og mobning, og fordi de har kompetencerne, så har de også forpligtelsen. Et system, hvor man indfører kontrol, påbud og straf er ikke befordrende for dette vigtige arbejde. Vi ser langt hellere, at lærerne og de øvrige voksne på skolen løbende bliver tilført ny viden på området og indgår i en dialog om, hvordan det gode

undervisningsmiljø kan underbygges på den enkelte skole, i den enkelte klasse og i den enkelte elevgruppe.

Det er vigtigt at holde sig for øje, at mobning (og i særdeleshed digital mobning) ikke udelukkende foregår i skolen, og derfor er det helt nødvendigt, at forældre og skole arbejder sammen om at løse problemer med mistrivsel. Det er ikke muligt at lave en mobbefri skole i et miljø, hvor der foregår mobning i fritiden i den samme elevgruppe. Samarbejdet mellem forældre og skole bygger på et tillidsforhold, og vi mener faktisk, at hvis tilliden til, at skolen kan løfte opgaven i forhold til at imødegå mobning, er så lille, at man har behov for at klage til en overordnet myndighed, så er der noget helt galt i samarbejdet mellem forældre og skole, og det løses ikke via påbud og tilbageholdelse af tilskud. Forældrenes valg af en fri skole til deres barn er helt afhængigt af, at der er et godt samarbejde og en høj grad af tillid, og dette tillidsforhold vil sættes voldsomt under pres, hvis forældrene klager eller truer med at klage, i tilfælde, hvor der opstår en uenighed.

I forhold til bemærkningerne til lovforslaget har FSL følgende kommentarer:

Antimobbestrategi:

En antimobbestrategi er en god idé, hvis den sikrer at elevernes trivsel sættes på dagsordenen. Det er også udmærket af DCUM udarbejder en skabelon, som inspiration for den enkelte skole, når blot det respekteres, at en sådan strategi skal afspejle skolens værdigrundlag.

Punkt 2.1.2 (bemærkninger til lovforslaget)

"Efter forslaget vil det blive et krav på alle uddannelser på grundskole- og ungdomsuddannelsesniveau at have en antimobbestrategi, som fastlægger, hvordan den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvaret for uddannelsesstedet, vil forebygge og imødegå mobning, herunder digital mobning."

I forhold til kravet om, at alle skoler – også de frie grundskoler og efterskolerne – skal have en antimobbestrategi, så er det en god idé. Det er også fint, at strategien skal være et dynamisk dokument, der revideres med jævne mellemrum. Vi har heller ikke noget imod, at skolerne forpligtes til at offentliggøre strategien på skolens hjemmeside. Disse krav vil medføre en forpligtelse til at sætte elevernes trivsel på dagsordenen som et fælles anliggende og en fælles forpligtelse for alle på skolen.

Det er positivt, at DCUM udarbejder en skabelon for en mulig antimobbestrategi, som skolerne kan vælge at bruge eller lade sig inspirere af, men det er vigtigt at respektere den enkelte skoles frihed til at udforme strategien på en måde, så den harmonerer med skolens værdigrundlag – ellers bliver den et meningsløst og uanvendeligt stykke papir.

Vi opfordrer til, at der i vejledninger o. lign. lægges stor vægt på, at selv om ansvaret for, at skolen har en antimobbestrategi ligger hos skolens bestyrelse, så er det helt afgørende, at lærerne i høj grad inddrages i drøftelserne og udarbejdelsen af strategien, da det er dem, der skal løse den konkrete udfordring med at imødegå mobning og fremme trivslen i skolens dagligdag.

Klageadgang til DCUM

Frie Skolers Lærereforening mener, at DCUM skal vedblive at fungere som videnscenter og ikke være tilsynsmyndighed, da det efter vores opfattelse ikke vil have nogen som helst positiv indflydelse på elevernes undervisningsmiljø.

Punkt 2.4.1. (bemærkninger til lovforslaget)

"Som noget nyt tænkes Dansk Center for Undervisningsmiljø tillagt en egentlig tilsynsfunktion. Tilsynet tænkes at foretages på skriftligt grundlag, dvs. centret kan bede den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvaret for uddannelsesstedet, indsende relevant materiale, som dokumenterer fastsættelse af antimobbestrategi, handlingsplaner m.v."

Punkt 2.4.2 (bemærkninger til lovforslaget)

"Når en elev eller dennes forældre klager til DCUM, vil centret ved en forvaltningsretlig afgørelse skulle tage stilling til, om klagen er berettiget i forhold til de nye krav i undervisningsmiljøloven. Centrets afgørelse vil derfor være en konstatering af, at et uddannelsessteds ledelse ikke har overholdt de forebyggende eller intervenserende/genoprettende krav i undervisningsmiljøloven i forhold til antimobning, dvs. en konstatering af at den udviste adfærd eller passivitet er ulovlig."
"Efterlever et selvejende uddannelsessted ikke et ndstedt påbud, vil DCUM efter forslaget kunne anmode ministeren for børn, undervisning og ligestilling om at tilbageholde tilskud til det selvejende uddannelsessted, indtil et påbud er efterlevet, eller lade tilskud helt bortfalde."

Frie Skolers Lærerforening mener, at DCUM som videnscenter har en afgørende rolle i forhold til at sikre og udvikle et godt undervisningsmiljø, herunder at yde vejledning og rådgivning til elever og studerende samt uddannelsessteder og myndigheder i undervisningsmiljøspørgsmål. At udvide DCUM til også at være tilsynsmyndighed er efter vores opfattelse ikke hensigtsmæssigt, og vil sandsynligvis ikke have nogen som helst positiv indflydelse på elevernes undervisningsmiljø. I værste fald vil skolerne på det frie skoleområde afholde sig fra at spørge centret til råds af frygt for at miste tilskud, og vi frygter, at skolerne i udpræget grad vil prioritere at overholde formalia i forhold til at udarbejde en antimobbestrategi, som kan opfylde lovens krav, men at dette ikke nødvendigvis vil føre til et bedre undervisningsmiljø.

FSL er af den overbevisning, at et godt undervisningsmiljø er nødvendigt for elevernes trivsel og udbytte af deres skolegang, og dermed er det også helt afgørende for, at forældre vil vælge at sætte deres barn i en fri skole. Klager over dårlig trivsel skal naturligvis rettes mod skolens ledelse og bestyrelse, for det er deres ansvar, at der ikke finder mobning sted på skolen, men at det skulle være hensigtsmæssigt at indføre en overordnet myndighed, som kan udstede påbud og uddele bøder, er vi helt uenige i.

Frie Skolers Lærerforening står gerne til rådighed for spørgsmål i forbindelse med ovenstående bemærkninger til lovforslaget.

Monica Bendal Jørgensen

Næstformand Frie Skolers Lærerforening

M: 2758 1384

E: mlj@fsl.dk

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Danmark

Att. mdcjc@uvm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
DIREKTE +45 32698626
CDE@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

26

DOK. NR. 16/03166-3

29. NOVEMBER 2016

HØRING OVER LOVUDKAST MED ÆNDRING AF UNDERVISNINGSMILJØLOVEN OG FOLKESKOLELOVEN

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har ved e-mail af 11. november 2016 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til forslag om ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførelse af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.)

Institut for Menneskerettigheder har enkelte bemærkninger til udkastet.

GENERELLE BEMÆRKNINGER

Institut for Menneskerettigheder finder det positivt, at der i udkastet stilles større lovgivningsmæssige krav til udarbejdelsen og kvaliteten af antimobbestrategier til grundskoler og ungdomsuddannelser.

Instituttet finder det ligeledes positivt, at bestemmelserne om pligt til tiltag mod sociale problemer med det psykiske undervisningsmiljø skal gælde for hele grundskoleområdet og ungdomsuddannelser; for folkeskoler, herunder specialskoler, interne skoler på dagbehandlingstilbud, anbringelsessteder, kommunale internationale grundskoler, kommunale særlige tilbud om grundskoleundervisning for visse udenlandske børn og unge, statsskoler, europaskolen, ungdomsskoler, frie grundskoler, frie fagskoler, produktionsskoler, institutioner for almengymnasial uddannelse og institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

Instituttet finder det endelig positivt, at det i bemærkningerne til de enkelte bestemmelser fremgår, at elever skal inddrages i udarbejdelsen af løsninger eller interventioner, og at der i bemærkningerne er henvist til folkeskolens og ungdomsuddannelsernes formålsparagraf vedrørende blandt andet elevernes opdragelse til demokrati samt til

artikel 12 i børnekonventionen, der understreger barnets ret til at udtrykke egne synspunkter.

Instituttet har i sin statusrapport 2015-16 for uddannelsesområdet anbefalet, at ministeriet sikrer, at alle kommunale folkeskoler og specialskoler udarbejder lovpligtige antimobbestrategier.¹ Instituttet finder det derfor meget positivt, at lovændringen, såfremt denne vedtages, vil indeholde lovfæstede krav om antimobbestrategier.

DEN MENNESKERETLIGE BESKYTTELSE

Forbud mod mobning er ikke i sig selv en beskyttet menneskeret, men frihed for mobning vil i visse tilfælde kunne være omfattet af andre menneskerettigheder.

Artikel 19 i FN's Børnekonvention indeholder en ret for barnet til beskyttelse mod alle former for fysisk eller psykisk vold, skade, misbrug med videre. FN's Børnekomité har udtalt, at psykisk vold, der er omfattet af artikel 19, blandt andet kan være mobning eller ydmygelse fra voksne eller andre børn.² Det kan også bestå af 'cybermobning', via eksempelvis mobiltelefoner eller internettet.

I børnekomitéens seneste anbefalinger til Danmark udtrykte komitéen bekymring over udbredelsen af mobning i danske skoler og manglen på klarhed i dansk lovgivning vedrørende de enkelte skolars ansvar. Børnekomitéen anbefalede blandt andet, at Danmark forstærker indsatsen for at fremme værdier og opførsel, som er fri for diskrimination af enhver form, herunder på grund af køn, etnisk oprindelse, immigrationsstatus, handicap, seksuel orientering eller andet.³

INSTITUTTETS BEMÆRKNINGER

Instituttet finder det positivt, at det i udkastet foreslås, at Børnerådet fast indstiller ét medlem til bestyrelsen for Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM).

---

¹ Statusrapporten er tilgængelig her:

http://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/dokumenter/udgivelser/status/2015-16/delrapporter_med_issn/status_2015-16_delrapport_om_uddannelse_-_issn.pdf

² FN's Børnekomité, 'General comment no. 13 The right of the child to freedom from all forms of violence, 18. april 2011, CRC/C/GC/13' tilgængelig på:

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRC%2fC%2fGC%2f13&Lang=en

³ UN Committee on the Rights of the Child, 'Concluding Observations of the Committee on the Rights of the Child: Denmark', 4. februar 2011, CRC/C/DNK/CO/4.

Den foreslåede sammensætning af DCUM's bestyrelse har imidlertid ingen repræsentanter for udsatte børne- og ungegrupper, der beskæftiger sig med de i menneskeretten beskyttede diskriminationsgrunde, herunder organisationer der arbejder med ligebehandling og diskrimination af børn og unge i dagtilbud, grundskoleundervisning og ungdomsuddannelser.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at mindst et bestyrelsesmedlem i den foreslåede sammensætning af DCUM's bestyrelse repræsenterer en eller flere institutioner, der beskæftiger sig med ligebehandling og diskrimination.

Der henvises til ministeriet sags nr.: 16/12112.

Med venlig hilsen

Cecilia Decara

SPECIALKONSULENT

Høringssvar over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi m.v.)

KL fremsender hermed høringssvar vedr. lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførelse af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.)

KL's overordnede bemærkninger

Lovforslaget giver KL anledning til følgende overordnede bemærkninger:

- KL ønsker ikke en national klageinstans
- Kommunalbestyrelsen skal være sidste klageinstans
- KL ønsker, at de midler Folketinget foreslår skal gå til klageinstansen, skal bruges til informations- og undervisningsmateriale med henblik på at forebygge mobning.

Et trygt læringsmiljø og gode fællesskaber er udgangspunktet for at lære og trives i skolen. Derfor er der, og bør der fortsat være, fokus på, at ingen børn bliver mobbet. Lærere, pædagoger, skoleledere og kommunerne arbejder hver dag for at sikre, at alle elever trives. KL, Børne- og kulturchefforeningen, Skolelederforeningen, Danmarks Lærerforening, BUPL og BUPL's Lederforening indgår derfor i mange samarbejder med fokus på børns trivsel og er enige med regeringen og det politiske flertal i, at trivsel og antimobning er områder, der fortsat skal prioriteres.

Høringssvaret er drøftet mellem KL, Børne- og kulturchefforeningen, Skolelederforeningen, Danmarks Lærerforening, BUPL og BUPL's Lederforening. Foreningerne er fælles om en bekymring for, at lovforslaget vil øge bureaukratiet, pålægge lærere, pædagoger og skoleledere et eneansvar og i sidste ende ikke understøtte indsatsen for at komme mobning til livs.

Grundsynet i lovforslaget

Af folkeskolens formålsparagraf fremgår det, at folkeskolen skal samarbejde med forældrene. Lovforslaget peger imidlertid på, at det udelukkende er lærerne, pædagogerne, skolelederne og kommunens ansvar at forhindre, at børn bliver mobbet. Lovforslaget viser en mangel på tillid til, at de ansatte på skoler og institutioner tager mobning seriøst og lovforslaget overser det arbejde, som skolebestyrelser og forældre gør sammen med de professionelle for at komme mobning til livs.

KL, Børne- og kulturchefforeningen, Skolelederforeningen, Danmarks Lærerforening, BUPL og BUPL's Lederforening mener, at lovforslaget bygger på en antagelse om, at mobning kan isoleres til offer og gerningsmand. Dette taler imod forskning, som viser, at arbejdet med at forebygge mobning skal

tage udgangspunkt i fællesskaber, hvilket også er grundtanken i aktionsplanen mod mobning.

Afgrænsning af mobning

KL mener, at mobning er en kompleks problemstilling, som ikke kan isoleres til et skoleproblem. Det bakker Børne- og kulturchefforeningen, Skolelederforeningen, Danmarks Lærerforening, BUPL og BUPL's Lederforening op om. Mobning foregår også uden for skolens rammer i klubber, i foreninger, digitalt osv. Det er en naturlig del af skolens arbejde at skabe gode fællesskaber for alle elever, hvilket der er stor fokus på.

Øget bureaukratisering og mindre fokus på pædagogiske indsatser

Det er KL's, Børne- og kulturchefforeningens, Skolelederforeningens, Danmarks Lærerforening, BUPL's og BUPL's Lederforeningens opfattelse, at det fremsatte lovforslag vil medføre øget bureaukrati og kan trække en beslutning om en pædagogiske indsats i langdrag. De nye klageadgange kræver redegørelser, og man risikerer at prioritere værdifulde ressourcer til at arbejde med sagsbehandling frem for i relationsarbejdet mellem de involverede børn og unge.

Lovforslaget beskriver i § 1c stk. 2 en frist på 14 dage, hvor skoleledelsen skal have udarbejdet en handlingsplan, hvoraf det fremgår, hvordan problemet bringes til ophør. Det er ikke foreneligt med virkeligheden og en overfor-simpling af mobningens ofte komplekse væsen.

DCUM som vidensinstitution – ikke national klageinstans

KL ønsker ikke en national klageinstans. KL, Børne- og kulturchefforeningen, Skolelederforeningen, Danmarks Lærerforening, BUPL og BUPL's Lederforening er enige om, at en national klageinstans ikke er det rigtige instrument til at forebygge mobning. Klageinstansen er uhensigtsmæssig tidskrævende og kan medføre meget uheldig forsinkelse i forhold til det opfølgende arbejde. En nationale klageinstans kan fjerne fokus fra, at mobning skal bekæmpes i fællesskaber og gennem en fælles indsats professionelle, forældre og børn imellem. KL ønsker, at de midler Folketinget foreslår skal gå til klageinstansen, skal bruges til informations- og undervisningsmateriale med henblik på at forebygge mobning.

KL mener, at kommunalbestyrelsen skal være den sidste klageinstans.

KL håber, at høringssvarene giver anledning til at tænke i andre retninger end dette lovforslag peger på, og stiller sig gerne til rådighed til et sådant arbejde. Parterne omkring skolen vil sammen gerne bidrage til en mindre bureaukratisk og mere kvalificeret løsning, så børn og unge oplever trygge læringsmiljøer, gode fællesskaber og at de samtidig oplever, at der gribes hurtigt og effektivt ind, hvis nogen udsættes for mobning. KL vil gerne sammen med parterne følge området tæt.

Peter Pannula Toft
Kontorchef Børn og folkeskole
KL

28

Ministeriet for børn, undervisning og ligestilling
Departementet
Juridisk kontor
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K.
CVR nr. 20453044
Sags nr.: 16/12112

25. november 2016

Høringssvar over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske arbejdsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførelse af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.)

- Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark finder, at lovforslagets baggrund med, at alle får en god start på livet og gode muligheder samt, at børn og unge skal have en trykbar barndom uden mobning, er yderst fornuftig og værd at understøtte.
- Landsforeningen finder, at kravet om udarbejdelse af en antimobbestrategi, herunder om digital mobning er rimeligt og i god tråd med skolernes arbejde med social kapital.
- En frist på 14 dage til udarbejdelse af en handlingsplan samt iværksættelse af midlertidige foranstaltninger finder Landsforeningen ligeledes fornuftigt.
- At give elever og mindreårige elevers forældre adgang til at klage til Dansk Center for Undervisningsmiljø, hvis uddannelsesstedet ikke har en antimobbestrategi eller ved manglende reaktion ved konkrete tilfælde af problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende, finder Landsforeningen unødvendigt, da en direkte henvendelse til en leder, er den rette vej at gå.

Med venlig hilsen

Henning Rasmussen
Formand

Trine Frederiksen

Fra: FOLA - Forældrenes Landsforening <fola@foladk>
Sendt: 2. december 2016 10:01
Til: Henrik Thode
Cc: Trine Frederiksen
Emne: SV: Høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan, oprettelse af klageinstans m.v.)

AppServerName: esdh-uvn-stil
DocumentID: 16/12112-29
DocumentIsArchived: -1

Tak for det tilsendte materiale vedr. fastsættelse af antimobbestrategi og handling.

Vi er glade for at det ministerielle udvalgs arbejde omkring antimobning resulterer i et konkret forslag til strategi og handling.

Vi er meget tilfredse med forslaget som rummer en sanktionsmulighed over for selvejende institutioner i form af tilbageholdelse eller fratagelse af økonomisk tilskud, hvis man ikke efterlever kravene og i forhold til de kommunale folkeskoler, at det endelige ansvar for handling kommer til at ligge i kommunalbestyrelsen.

Med venlig hilsen

Lotte Hansen

Sekretariatsleder

FOLA - Forældrenes Landsforening

www.fola.dk

70205154

Fra: Henrik Thode [<mailto:Henrik.Thode@uvm.dk>]

Sendt: 11. november 2016 17:31

Til: undisclosed-recipients:

Emne: Høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan, oprettelse af klageinstans m.v.)

Sagsnr. 16/12112

Til myndigheder og organisationer m.v. på vedlagte høringsliste

Vedhæftet er høringsbrev, høringsliste og lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.) med henblik på eventuelle bemærkninger.

Bemærk høringsfristen den 2. december 2016 kl. 12.00.

Materialet vil også blive lagt på Høringsportalen.

Med venlig hilsen
Trine Frederiksen
Chefkonsulent

**MINISTERIET FOR
BØRN, UNDERVISNING
OG LIGESTILLING**

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Departementet
Juridisk kontor
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Direkte tlf.: 3392 5003
E-mail: Trine.Frederiksen@uvm.dk

LANDSSAMRÅDET
AF PPR-CHEFER

30

Høringssvar

Høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handleplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.)

2. december 2016

Landssamrådet af PPR-chefer bifalder, at der tages hånd om problematikken vedrørende mobning og fornædrende adfærd. Samtidig finder landssamrådet det bekymrende, at det foreslås at der etableres en klageinstans for elever og forældre. Dette vil resultere i et dilemma hvor det enkelte mobbetilfælde bliver individualiseret.

Chefpsykolog
Jan Sejersdahl Kirkegaard
PPR og Specialpædagogik
Grøndalsvej 2
Postboks 4069
8260 Viby J

Mobning er et fænomen, som opstår i utrygge fællesskaber, hvilket også understreges i høringsmaterialet, men med elever og forældres klageret kan resultatet blive en ensidig fokusering på, hvad den enkelte elev og dennes forældre mener er de rette handlinger og løsninger. Derfor må landssamrådet af PPR-chefer opfordre til, at der i forbindelse med DCUM's tilsyn rettes fokus på miljøet og relationer og ikke isoleret på det individuelle niveau.

Telefon:
8940 2000
Telefon direkte:
8940 1310
Telefax:
8940 3694

Landssamrådet finder, at mobning skal løses lokalt i et tæt samarbejde mellem skole og hjem og med bæredygtige indsatser, der retter sig mod at udvikle trygge fællesskaber.

E-post:
jki@aarhus.dk

Med venlig hilsen

Jan Sejersdahl Kirkegaard
Landssamrådet af PPR-chefer

Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Red Barnet
Save the Children Denmark

mdcjc@uvm.dk

2016.12.01

**RED BARNETS HØRINGSSVAR TIL LOVUDKAST OM ÆNDRING AF
UNDERVISNINGSMILJØLOVEN OG FOLKESKOLELOVEN (krav om antimobbestrategi,
handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans,
tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.)**

Red Barnet takker for muligheden for at udtale os om lovforslaget. Vi ser overordnet lovforslaget som et tiltrængt og meget opmuntrende tiltag for systematisk at sikre alle børn i skolealderen den beskyttelse, de har ret til efter Bornekonventionens art. 19. Red Barnet påskønner også, at lovforslaget tilsigter at indsatsen bygger på viden om, at mobning ikke ensidigt kan hægtes op på enkelte individer, men er et problem, der opstår i utrygge fællesskaber. Red Barnet finder det dog beklageligt, det ikke er foreslået at indskrive retten til et mobbefrit miljø i lovforslaget.

Vores bemærkninger tager afsæt i dette og er fokuseret på følgende:

1. Forslaget om at lovfæste et krav om antimobbestrategier for alle uddannelser på grundskole- og ungdomsuddannelsesniveau.
2. Forslaget om at uddannelsessteder ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø skal udarbejde handlingsplaner, samt at kommunalbestyrelser skal kunne behandle skolelederens beslutninger.
3. Forslaget om etablering af klageadgang til Dansk Center for Undervisningsmiljø, muligheden for udstedelse af påbud og bøde samt tilbageholdelse og bortfald af tilskud til selvejende institutioner.
4. Forslaget om at Dansk Center for Undervisningsmiljø forer tilsyn.

Ad 1: Red Barnets bemærkninger til forslaget vedrørende antimobbestrategier

Forslaget indebærer, at kravet om antimobbestrategier udbredes til alle uddannelser på grundskole- og ungdomsuddannelsesniveau, placerer kompetencen til at fastsætte en antimobbestrategi, understreger at bekæmpelse af digital mobning skal indgå i strategierne samt giver skolerne mulighed for at tilkendegive, at de har en strategi på deres hjemmeside.

Red Barnet finder det positivt, at dette tiltag er placeret i undervisningsmiljøloven og derfor omfatter såvel folkeskoler som ungdomsuddannelser og privat- og friskoler. Vi forventer ligeledes, at

lovforslagets øvrige dele (tilsyn, handleplaner mm.) vil have den konsekvens, at alle skoler nu vil få udarbejdet antimobbestrategier, og at der vil være kendskab til dem (jf. Red Barnet (2015)). Vi finder det desuden positivt, at der skal være fokus på digital mobning, selvom det er kunstigt at skelne mellem børnenes sociale liv i den digitale og i den fysiske verden. For selvom det sociale liv hænger sammen for børnene, så har fagpersoner og forældre ofte særligt manglet strategier for, hvordan de skal sikre børnenes beskyttelse i det digitale rum. Der er derfor godt, at alle børnenes arenaer bliver adresseret og indgår i de antimobbestrategier, som skal udarbejdes.

Det er dog ikke tilstrækkeligt, at uddannelsessteder har antimobbestrategier, kvaliteten skal også sikres. Dette sker dels gennem tilsyn (se punkt 4), men bør også ske ved, at eventuelle påbud følges op af, at skolerne tilbydes et kompetenceløft (se de afsluttende bemærkninger).

Ifølge lovdkastet skal antimobbestrategierne revideres efter behov. Det er Red Barnets holdning, at det vil være hensigtsmæssigt at ændre denne bestemmelse, så det sikres, at antimobbestrategierne efterses og evt. opdateres mindst en gang årligt, alternativt hvert andet år. F.eks. vil de forældes hurtigt i takt med, at den digitale virkelighed ændres. Regeringen foreslår endvidere, at trivselsmålingerne kan danne baggrund for revision af antimobbestrategier. Red Barnet er enig i, at trivselsmålingen skal bruges aktivt som et værktøj til at følge op på den enkelte institutions trivselsindsats, men bemærker dog, at det ikke er obligatorisk for 10. klasser, ungdomsuddannelser og privat- og friskoler at udarbejde sådanne målinger. Red Barnet mener derudover, at det bør undersøges, om trivselsmålingerne afspejler det nye mobbesyn.

Ad 2: Red Barnets bemærkninger til krav om udarbejdelse af handlingsplaner og midlertidige foranstaltninger ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, samt til forslaget om, at kommunalbestyrelser skal kunne behandle skolelederens beslutninger

Red Barnet finder det positivt, at aktørernes handlepligter bliver lovfæstede, ledelsens ansvar tydeliggøres og at kommunalbestyrelsens mulighed for at behandle skolelederens beslutninger ift. mobning i folkeskolen genindføres. Kommunalbestyrelserne får dermed mulighed for at behandle beslutninger om handlingsplaner truffet af en skoles leder, og dermed får børn og forældre et ekstra værn til sikring af barnets trivsel og mulighed for at få en vurdering af skolelederens beslutninger.

Det er problematisk, at mobning ikke defineres i forslaget, og at det heller ikke er beskrevet tilstrækkeligt klart, hvornår et problem med det psykiske arbejdsmiljø er af en sådan karakter, at der skal foretages midlertidige foranstaltninger og udarbejdes handlingsplaner. Det fremgår desuden heller ikke klart, hvem der har beslutningskompetencen til at konstatere, at der er et problem samt på baggrund af hvilke henvendelser, der skal ageres. Handlingsforpligtelsen afgrænses heller ikke tilstrækkeligt. Gælder den f.eks., når der opstår et problem på et fritidshjem, som ikke hører under en skoles ledelse, men hvor problemet bæres over i skolen?

Red Barnet finder desuden, at handlingspligten stiller krav til, at skolerne får mulighed for kompetenceuddannelse, og at det sikres, at der er en fælles forståelse af, at tiltag skal afspejle det nye mobbesyn, så der ikke fokuseres på sanktionsmuligheder, men på en række andre værktøjer.

Red Barnet anser det for positivt, at der skal udarbejdes handlingsplaner senest 14 dage efter, at der er modtaget oplysninger om et problem.

Ad 3: Red Barnets bemærkninger til forslaget om klageadgang, herunder påbud samt bøde og tilbageholdelse og bortfald af tilskud til selvstændige institutioner

Det er et vigtigt skridt for de mange børn, som oplever at blive mobbet, at regeringens lovudkast indeholder et forslag om at oprette en klageinstans. Et barn der oplever, at den ansvarlige myndighed, bestyrelse eller person undlader at handle, hvor der er problemer med det psykiske undervisningsmiljø, kan lide store mén. Derfor har det stor signalværdi, at der etableres mulighed for at sanktionere manglende udfærdigelse af antimobbestrategier og handlingsplaner, ligesom det også har en forebyggende virkning.

Med etablering af muligheden for at tildele de ansvarlige kommunalbestyrelsesmedlemmer tvangsbøder samt for tilbageholdelse og bortfald af tilskud til selvstændige institutioner er det ligeledes gjort tydeligere, at overtrædelse af reglerne har konsekvenser, og at børns retssikkerhed prioriteres.

Klageordningen er dog begrænset til manglende opfyldelse af en handlepligt. Den bør også omfatte mulighed for at klage over indholdet og kvaliteten af handleplanen eller den midlertidige foranstaltning. Red Barnet mener, at der bør være mulighed for et barn eller en gruppe af børn at klage, hvis det vurderes, at en handleplan eller en foranstaltning krænker barnets rettigheder i øvrigt.

Red Barnet beklager, at der ikke er etableret direkte klageadgang til DCUM, og det er Red Barnets vurdering, at fremgangsmåden for klage ikke er beskrevet tilstrækkeligt klart. Selvom det er godt, at der lægges op til, at klager skal behandles lokalt, bliver det uklart, hvornår en skole ikke har givet et barn fuldt medhold, og en klage derfor skal sendes videre.

Det er helt centralt, at børn ikke er i tvivl om deres klagemuligheder, og at forældre og børn ved, hvor de kan henvende sig for at få hjælp og støtte til at klage. Derfor skal det sikres, at børn og forældre informeres klart om deres rettigheder, så de forstår og bruger ordningen.

Klageordningen kan følges op af påbud. Red Barnet mener dog, at et påbud også bør kunne indeholde krav om at modtage støtte og hjælp til at forbedre antimobbeindsatsen. Skoler, der får et påbud, skal ikke kun føle, at de får en 'loftet pegefinger', men også at de kan få hjælp til at løse opgaven.

Ad 4: Red Barnets bemærkninger til forslaget om, at Dansk Center for Undervisningsmiljø fører tilsyn

Det er positivt, at der etableres tilsyn med overholdelse af bestemmelserne i kapitlerne 1, 1a og 4, og tiltaget bidrager til, at børn, som bliver mobbet, oplever, at der f.eks. bliver udviklet handlingsplaner, antimobbestrategier, og at de lovfastsatte frister overholdes.

Dog er tilsynet kun skriftligt, og DCUM har ikke umiddelbart fået flere ressourcer til kompetenceløft af skoler- og uddannelsessteder. Derfor bør civilsamfundets store erfaring og kompetencer indgå, når det skal sikres, at denne opgave løftes.

Derudover er det Red Barnets holdning, at DCUM ligeledes bør have kompetence til at sætte ind ved dårlige trivselsmålinger og således også have en opsøgende rolle.

Afsluttende bemærkninger

Red Barnet har gennem projektet DropMob udviklet værktøjer til udarbejdelse og gennemførelse af antimobbestrategier til skoler med inddragelse af elever, forældre og fagpersoner. Det er vores erfaring, at det 'moderne' mobbesyn endnu ikke i tilstrækkelig grad er udbredt hos praktikere, og at børn ikke i tilstrækkelig grad bliver inddraget i udviklingen.

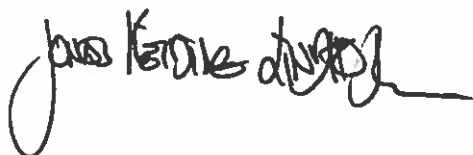
Som opfølgning på den nationale handlingsplan og på denne lovændring, mener Red Barnet således, at der er behov for et videns- og kompetenceløft af de skoleledere, kommunalbestyrelser og fagfolk, som i det daglige beskæftiger sig med børn. Det er væsentligt, at fagfolk opnår større viden om det nye mobbesyn generelt, viden om hvordan man forebygger mobning, viden om at afhjælpe mobning og specialviden om at håndtere de digitale medier i den sammenhæng. Derudover bør et sådant kompetenceløft bredes ud til også at omfatte daginstitutionsområdet, ligesom der bør tages initiativer til, at der etableres tilstrækkelige indsatser, der rehabiliterer børn.

Denne lov bør desuden følges op af en detaljeret vejledning samt informationsmateriale til henholdsvis kommuner, skoleledelser, fagpersonale, forældre og ikke mindst børn. Det er vigtigt, at alle parter ved, hvad deres rettigheder er, hvilke pligter de har, og hvordan procedurerne skal håndteres.

Af ovenstående grunde kan Red Barnet tilslutte sig lovforslaget. Red Barnet beklager dog, at det ikke klart fremgår, hvornår der er skal etableres handleplaner, hvad de skal indeholde, og at der ikke er etableret mulighed for at klage over indholdet i handlingsplanerne. Derudover mener Red Barnet, at fremgangsmåden ved klage ikke er beskrevet tydeligt nok, og faren derfor er, at det ikke bliver klart for barnet, hvordan de kan klage.

Spørgsmål til høringssvaret kan rettes til seniorrådgiver Lars Stilling Netteberg på tlf. 35248528/lstn@redbarnet.dk

Med venlig hilsen

Jonas Keiding Lindholm
Generalsekretær

MB-CU3002 DEP - ASI JK

Fra: rr@rigsrevisionen.dk
Sendt: 18. november 2016 10:37
Til: MB-CU3002 DEP - ASI JK
Cc: Marianne Thomsen; Tala Overlade; UVM - UVMIPPOST; Henrik Lange
Emne: Vedr. sagen <28012> : Høringssvar lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan, oprettelse af klageinstans m.v.)

Signeret af: rr@rigsrevisionen.dk

AppServerName: esdh-uvm-stil
DocumentID: 16/12112-15
DocumentIsArchived: -1

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har den 11. november 2016 sendt lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.) i høring med svarfrist den 2. december 2016 kl. 12.

Rigsrevisionen har gennemgået lovudkastet med særlig fokus på bestemmelser vedrørende revisions- og/eller regnskabsforhold. Rigsrevisionen har konstateret, at der ikke er sådanne bestemmelser i udkastet og har derfor ingen bemærkninger.

Med venlig hilsen

Lisbeth Gravlund Højrup
Fuldmægtig

RIGSREVISIONEN

Landgreven 4
DK-1301 København K

Tlf. +45 33 92 84 00
Dir. +45 33 92 83 91

lgh@rigsrevisionen.dk
www.rigsrevisionen.dk

Fra: Henrik Thode [mailto:Henrik.Thode@uvm.dk]
Sendt: 11. november 2016 17:31
Emne: Høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan, oprettelse af klageinstans m.v.)

Sagsnr. 16/12112

Til myndigheder og organisationer m.v. på vedlagte høringsliste

Vedhæftet er høringsbrev, høringsliste og lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af

klageinstans, tilsyn, genindførelse af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.) med henblik på eventuelle bemærkninger.

Bemærk høringsfristen den 2. december 2016 kl. 12.00.

Materialet vil også blive lagt på Høringsportalen.

Med venlig hilsen
Trine Frederiksen
Chefkonsulent

**MINISTERIET FOR
BØRN, UNDERVISNING
OG LIGESTILLING**

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Departementet
Juridisk kontor
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Direkte tlf.: 3392 5003

E-mail: Trine.Frederiksen@uvm.dk

33

Trine Frederiksen

Fra: Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser
Sendt: 14. november 2016 14:41
Til: Trine Frederiksen; Henrik Thode
Cc: Stefan Lezuik; Søren Nedergaard
Emne: VS: Høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan, oprettelse af klageinstans m.v.)
Vedhæftede filer: Høringsliste.pdf; Lovudkast til brug for ekstern høring 11112016.pdf; Høringsbrev11112016.docx
AppServerName: esdh-uvn-stil
DocumentID: 16/12112-7
DocumentIsArchived: -1

Kære Henrik Thode og Trine Frederiksen

Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser (REP) kvitterer hermed for modtagelse af høringsudkast til ændring af lov om undervisningsmiljø og lov om folkeskolen. Efter aftale med formanden kan jeg imidlertid meddele, at rådet ingen kommentarer har til det udsendte, da det omhandler folkeskole og ungdomsuddannelser, men ikke videregående uddannelsessteder og dermed falder uden for det område, som REP kan rådgive om.

Venlig hilsen

Carsten Aabo

Sekretariat for Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser

Chefkonsulent
Center for Uddannelsespolitik
Direkte telefon: +45 7231 7865
Mobiltelefon: +45 2518 6640

Uddannelses- og Forskningsministeriet

Styrelsen for Videregående Uddannelser
Bredgade 43, 1260 København K
Telefon: +45 7231 7800

Fra: Henrik Thode
Sendt: 11. november 2016 17:31
Emne: Høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan, oprettelse af klageinstans m.v.)

Sagsnr. 16/12112

Til myndigheder og organisationer m.v. på vedlagte høringsliste

Vedhæftet er høringsbrev, høringsliste og lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af

klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.) med henblik på eventuelle bemærkninger.

Bemærk høringsfristen den 2. december 2016 kl. 12.00.

Materialet vil også blive lagt på Høringsportalen.

Med venlig hilsen
Trine Frederiksen
Chefkonsulent

**MINISTERIET FOR
BØRN, UNDERVISNING
OG LIGESTILLING**

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Departementet
Juridisk kontor
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Direkte tlf.: 3392 5003

E-mail: Trine.Frederiksen@uvm.dk

Til Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

34

HØRINGSSVAR

Dato:	23.11.2016
Kontor:	Sekretariatet
Sagsbeh.:	MNS

**Høringsvar vedrørende udkast til ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven
(Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø,
oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af
skolelederens beslutninger m.v.)**

Hermed fremsender Rådet for Etniske Minoriteter sit svar på ovenstående høring.
Rådet har ingen bemærkninger.

Med venlig hilsen

Yasar Cakmak
Formand for Rådet for Etniske Minoriteter

Ministeret for Børn, Undervisning og Ligestilling

Frederiksholms Kanal 21, 1220 København K

Høringssvar til lov om ændring af elevers og studerendes undervisningsmiljø og lov om folkeskolen

Sammenslutningen af Danske Socialrådgiverstuderende (SDS) takker for muligheden for at indgive høringssvar.

Klageadgang

Overordnet er SDS positive for indførelsen af et klagesystem, da vi ser, at det er en essentiel ret for elever – og studerende at kunne klage videre vedrørende forhold, der vedrører undervisningsmiljøet.

SDS ser gerne på sigt, at lovgivningen udbredes til de mellemlange videregående uddannelser, og de lange videregående uddannelser, således nævnte uddannelser ligeledes har mulighed for at klage videre over forhold der vedrører undervisningsmiljø.

Tilsyn og klageadgang over uddannelsessteders ledelsestiltag mod mobning eller lignende

I lovbemærkninger til nævnte afsnit anvises der til, at DCUM centeret vil føre tilsyn med området, således undervisningsmiljøet overholdes. Vi ser det som væsentligt, at centret udvikler vejledninger, som beskriver forebyggelsesniveauet på det lokale niveau, samt at der udarbejdes en forretningsgang for arbejdet, hvor DCUM bestyrelsen spiller en central rolle:

Det vil være oplagt at påtænke DCUM's bestyrelse som en aktiv medspiller i klagesystemet, således bestyrelsen er med til at definere retningslinjer for systemet, og føre tilsyn. I bestyrelsen sidder en bred vifte af repræsentanter, alle med viden og erfaringer om undervisningsmiljø, der kan styrke arbejdet med klagesystemet.

SDS vil anbefale, at der oprettes et udvalg internt i DCUM, bestående af DCUM's bestyrelsesrepræsentanter, som kan forholde sig til de sagstendenser, der måtte være.

Denne organisering sikrer blandt andet en inddragelse af bestyrelsens studenterrepræsentanter, og derved elever – og studerendes perspektiv i gennemgang af sagerne.

På vegne af SDS,

Durita Johansen

Næstformand for Sammenslutningen af Danske Socialrådgiverstuderende

sdsnaestformand@sdsnet.dk

52381750

Undervisningsministeriet
Departementet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København
Sendt via mail til mdcjc@uvm.dk

36

2. december 2016
Sagsnr.: 16/12112

Bemærkninger til lovudkast med ændringer af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven.
(Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførelse af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutning mv.)

Forældreorganisationen Skole og Forældre takker for det tilsendte udkast til ændringer af ovennævnte love og for muligheden for at kommentere på dem.

Skole og Forældre ser umiddelbart positivt på at der kommer et lovmæssigt skarpere fokus på folkeskolernes arbejde med børnenes trivsel, dels på skolebestyrelsens fastsættelse af en antimobbestrategi, dels skolens daglige ledelses akutte indgriben såvel som mere langsigtede handleplaner.

Skolen er det centrale omdrejningspunkt for vores børns dagligdag, et fællesskab som børnene ikke kan trække sig fra og derfor gør det børnene yderst sårbare, hvis der er mobning i skolens- og klassens fællesskab. Derfor er det fortsat Skole og Forældres holdning, at de komplekse problemstillinger omkring mobning, skal løses i et tæt samarbejde mellem den lokale skoles professionelle parter, børnene og forældrene og gerne med inddragelse af andre lokale relevante partnere som klubber, SSPsamarbejdet m.fl.

Skole og Forældre ser positivt på, at forældre igen får mulighed for at klage over skolelederens afgørelse, da det vil sikre forældres retssikkerhed.

Skole og Forældre er meget bekymrede for at den samlede klagevej bliver uforståelig for forældrene. Den bekymring er vigtig at tage med i det videre arbejde, så det bliver nemt for forældre at anvende klageinstansen.

Det er også vigtigt at klageinstansen ikke alene bliver sanktionerende men også bliver vejledende og rådgivende, så mobningen på skolen bekæmpes.

Skole og Forældre ønsker at sikre fokus på den lokale forebyggelse af mobning og fokus på trivsel gennem skolebestyrelsens arbejde med antimobbestrategi og tilsyn med samme. Gennem tydelig information til personale og forældre om forebyggende adfærd og handlinger, hvis mobning finder sted.

I forbindelse med udmøntningen af lovændringerne anser Skole og Forældre det for vigtigt at skolernes personale bibringes viden om mobning jf. eXbus' forskning, således at der lokalt på

skolerne kan handles på baggrund af denne forskning. Det er ligeledes vigtigt, at forældre bibringes denne viden, så de får forståelsen af, hvordan de kan bidrage til samarbejdet med skolen om børnenes trivsel og skolens- og klassens fællesskaber.

3. vedr. kapitel 1 a: Konkrete bemærkninger:

Ad § 1 b.: Skole og Forældre mener det er positivt at det lovfastsættes, at antimobbestrategien også skal indeholde en strategi mod digital mobning. Selvom digital mobning også kan foregå udenfor skolen, ser vi skolen som det primære fælles omdrejningspunkt til at give eleverne forståelse for digital etik og dermed digital dannelse.

Ad stk. 2: Skole og Forældre mener ikke det er hensigtsmæssigt at kommunalbestyrelsen pålægges at udarbejde en standard antimobbestrategi for alle kommunens skoler, da den ikke tager udgangspunkt i den enkelte skoles værdier og lokale forhold. På den baggrund mener vi, at kommunalbestyrelsen gennem deres tilsyn med skolerne skal sikre, at den enkelte skolebestyrelse har fastsat skolens antimobbestrategi.

Ad stk. 3: Synliggørelse af skolernes antimobbestrategi ved et ikon på hjemmesiden kan være en hjælp for alle skolens parter til at arbejde mod fælles mål.

Ad §1 c., Generelle bemærkninger:

Skole og Forældre ser positivt på denne paragraf som udgangspunkt for skolens daglige ledelse til at sikre, at der arbejdes med både akutte og mere langsigtede tiltag for at sikre elevernes trivsel.

Sidstnævnte via en handleplan der skal foreligge inden for 14 dage, og at denne handleplan løbende skal revideres for at sikre løsning af problemerne.

Konkrete bemærkninger:

Ad stk. 5.: Denne paragraf sigter mod skolens daglige ledelse, da det er den daglige ledelse, der skriftligt skal informere berørte elever og forældre.

Skole og Forældre ser gerne at der i § indskrives en informationspligt fra skolelederen til skolebestyrelsen, således at denne kan føre tilsyn med virkningen af antimobbestrategien og evt. foretage ændring af denne, tilsyn med at værdiregelsættet bruges, at ordensreglerne overholdes samt skolens brug af evt. sanktioner over for eleverne jf. Bek. om fremme af god orden i folkeskolen.

7: Kapitel 4 a – Klageadgang:

Generel bemærkning:

Skole og Forældre mener, som det også skrives i Ministeriets bemærkninger, at et reelt problem med mobning og mistrivsel kun kan løses ved indgriben i den konkrete situation og med mere langsigtede løsninger, der skal udarbejdes lokalt på den enkelte skole.

Klageadgang giver generelt parterne mulighed for at søge vurderinger og hjælp fra en tredje part, hvilket vi anser for hensigtsmæssigt, såfremt en sag ikke kan finde en lokal løsning. Vi mener derfor, at man med udgangspunkt i § 7 kan sikre alle en retsmæssig stilling som part i en konkret sag og at man generelt vil og bør søge at finde løsninger lokalt, inden der gøres brug af denne i § 7 nævnte klageadgang. (se i øvrige indledende bemærkninger)

Konkrete bemærkninger:

Ad § 7 a. og § 7 a. stk. 2: begge paragraffers første sætning kan virke umiddelbar modsætningsfyldt. I første paragraf står der, at der kan klages til DCUM, i den anden paragraf at klagen indgives til uddannelsesstedets ledelse. Vi er klare over og helt enige i intentionen om at løse problemstillingerne lokalt, men mener, at det bør klargøres, hvordan klagesystemets hierarki fungerer, i de tilfælde hvor problemerne ikke løses på skolen. Det kan forventes at netop disse paragraffers lidt omvendte beskrivelse af forløb, kan skabe yderligere uhensigtsmæssigheder i en verserende uoverensstemmelse.

Desuden forstår vi af bemærkningerne, at kommunalbestyrelse skal ind over og vurdere om klager kan få helt eller delvist medhold. Men det er uklart, hvornår i forløbet kommunalbestyrelsen skal vurdere klagers klage, om det er før eller samtidig med at skolens leder sender klagen til DCUM. Vi er bekymrede for, at dette bliver for bureaukratisk og simpelthen for indviklet at forstå, og uhåndterbart at handle efter, både for skolens- og kommunens medarbejdere, politikere og ikke mindst for forældre og elever.

Ad § 7 b.: ingen kommentarer

Ad § 7 c.: Vi har noteret, at: "... DCUM kan..... udstede påbud....indenfor en rimelig frist" Ordet *rimelig*, mener vi bør præciseres. Når en sag når til dette sted i behandlingen, er der allerede gået lang tid for det barn/de børn og forældre, der er impliceret, derfor ønsker vi en præcisering.

§ 7 d.: ingen kommentar

Kapitel 4 B - Tilsyn:

Ad § 7 e., stk. 2.: Skole og Forældre ser Centrets rolle beskrevet som et administrativt tilsyn. Det er positivt at Centret kan forlange opklarende oplysninger fra dem, der har ansvar for skolen, men hvordan er elevs- og forældres stilling i denne opklarende fase. Det er ikke tydeligt og derfor bekymrende.

§ 2, vedr. ændring i folkeskoleloven:

Ad 1. § 45, stk. 2, 2.pkt.: Skole og Forældre ser det som positivt at der åbnes op for, at skolelederens beslutning i forbindelse med nærværende forslag til lovændringer ikke er endelige, men såfremt der ikke kan findes en for alle parter acceptabel løsning, også kan klages til kommunalbestyrelsen.

Med venlig hilsen

Mette With Hagensen
Formand for Skole og Forældre
Dir. tlf 3171 6378
mwh@skole-foraelldre.dk

Morten Kruse
Sekretariatschef for Skole og Forældre
Dir. tlf 3063 0807
mk@skole-foraelldre.dk

København, den 2.december 2016

37

Sags nr.: 16/12112

Undervisningsministeriet
Departementet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi m.v.)

Skolelederforeningen takker for muligheden for at afgive et høringssvar vedr. lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.)

Skolelederforeningens overordnede bemærkninger:

- Skolelederforeningen fraråder en national klageinstans
- Skolelederforeningen fraråder en genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skoleledernes beslutning m.v

Et trykt læringsmiljø og gode fællesskaber er udgangspunktet for at lære og trives i skolen. Derfor er der, og bør der fortsat være, fokus på, at ingen børn bliver mobbet. Lærere, pædagoger, skoleledere og kommunerne arbejder hver dag for at sikre, at alle elever trives. Skolelederforeningen, KL, Børne- og kulturchefforeningen, Danmarks Lærereforening, BUPL og BUPL's Lederforening indgår derfor i mange samarbejder med fokus på børns trivsel og er enige med regeringen og det politiske flertal i, at trivsel og antimobning er områder, der fortsat skal prioriteres.

Høringssvaret er drøftet mellem Skolelederforeningen, KL, Børne- og kulturchefforeningen, Danmarks Lærereforening, BUPL og BUPL's Lederforening. Foreningerne er fælles om en bekymring for, at lovforslaget

Snaregade 10 A
1205 København K

T. 7025 1008

skolelederne@skolelederne.org
www.skolelederforeningen.org

vil øge bureaukratiet, pålægge lærere, pædagoger og skoleledere et eneansvar og i sidste ende ikke understøtte indsatsen for at komme mobning til livs.

Det er uhensigtsmæssigt, at lovforslaget er forankret i anbefalinger fra aktionsplan mod mobning, som alene er blevet til i et samarbejde med Børns Vilkår, Børnerådet og Red Barnet. De parter, som er en del af det daglige professionelle arbejde med trivsel i skolerne, har ikke været inddraget.

Grundsynet i lovforslaget

Af folkeskolens formålsparagraf fremgår det, at folkeskolen skal samarbejde med forældrene. Lovforslaget peger imidlertid på, at det udelukkende er lærerne, pædagogerne, skolelederne og kommunens ansvar at forhindre, at børn bliver mobbet. Lovforslaget viser en mangel på tillid til, at de ansatte på skoler og institutioner tager mobning seriøst, og lovforslaget overser det arbejde, som skolebestyrelser og forældre gør sammen med de professionelle for at komme mobning til livs.

Skolelederforeningen, KL, Børne- og kulturchefforeningen, Danmarks Lærerforening, BUPL og BUPL's Lederforening mener, at lovforslaget bygger på en antagelse om, at mobning kan isoleres til offer og gerningsmand. Dette taler imod forskning, som viser, at arbejdet med at forebygge mobning skal tage udgangspunkt i fællesskaber, hvilket også er grundtanken i aktionsplanen mod mobning.

Afgrænsning af mobning

Skolelederforeningen mener, at mobning er en kompleks problemstilling, som ikke kan isoleres til et skoleproblem. Det bakker Børne- og kulturchefforeningen, Danmarks Lærerforening, BUPL og BUPL's Lederforening op om. Mobning foregår også uden for skolens rammer i klubber, i foreninger, digitalt osv. Det er en naturlig del af skolens arbejde at skabe gode fællesskaber for alle elever, hvilket der er stort fokus på.

Øget bureaukratisering og mindre fokus på pædagogiske indsatser

Det er Skolelederforeningens, KL's, Børne- og kulturchefforeningens, Danmarks Lærerforenings, BUPL's og BUPL's Lederforenings opfattelse, at det fremsatte lovforslag vil medføre øget bureaukrati og kan trække en beslutning om den pædagogiske indsats i langdrag. De nye klageadgange kræver redegørelser, og man risikerer at prioritere værdifulde ressourcer til at arbejde med sagsbehandling frem for i relationsarbejdet mellem de involverede børn og unge.

Lovforslaget beskriver i § 1c stk. 2 en frist på 14 dage, hvor skoleledelsen skal have udarbejdet en handlingsplan, hvoraf det fremgår, hvordan problemet bringes til ophør. Det er ikke foreneligt med virkeligheden og en overforsimpling af mobningens ofte komplekse væsen.

DCUM som vidensinstitution – ikke national klageinstans

Skolelederforeningen ønsker ikke en national klageinstans. Skolelederforeningen, KL, Børne- og kulturchefforeningen, Danmarks Lærerforening, BUPL og BUPL's Lederforening er enige om, at en national klageinstans ikke er det rigtige instrument til at forebygge mobning. Klageinstansen er uhensigtsmæssig tidskrævende og kan medføre meget uheldig forsinkelse i forhold til det opfølgende arbejde. En national klageinstans kan fjerne fokus fra, at mobning skal bekæmpes i fællesskaber og gennem en fælles indsats professionelle, forældre og børn imellem.

Skolelederforeningen finder, at lovforslaget endvidere bygger på en forenklet opfattelse af, at der kan rejses

en sag kun om mobning.

Når der ifølge lovforslaget skal være klageadgang i mobbesager til kommunalbestyrelsen, bygger det på en antagelse om, at man i de enkelte sager kan isolere barnets eller den unges problemer til ét område – nemlig mobning.

Som tidligere nævnt er der tale om komplekse problemstillinger, hvor de involverede elever ofte også har andre udfordringer, som gør det vanskeligt at kategorisere sagen som udelukkende vedrørende mobning.

Beslutning om sager af denne karakter vil altid hvile på et pædagogisk fagligt skøn, hvorfor kommunalbestyrelsen fortsat ikke bør kunne behandle dem.

Derfor anbefaler Skolelederforeningen, at § 2 i lovforslaget slettes.

Skolelederforeningen, KL, Børne- og kulturchefforeningen, Danmarks Lærerforening, BUPL og BUPL's Lederforening håber, at høringssvarene giver anledning til tænke i andre retninger end dette lovforslag peger på, og stiller sig gerne til rådighed til et sådant arbejde. Parterne omkring skolen vil sammen gerne bidrage til en mindre bureaukratisk og mere kvalificeret løsning, så børn og unge oplever trygge læringsmiljøer, gode fællesskaber og at de samtidig oplever, at der gribes hurtigt og effektivt ind, hvis nogen udsættes for mobning.

Med venlig hilsen,

Claus Hjortdal
Formand

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
 Frederiksholms Kanal 21
 1220 København K

SSP-Samrådet

Jørgen Pedersen
 Formand
 Tlf.: 2176 4168
jpe@silkeborg.dk

Martin Bannow
 Næstformand
 Tlf.: 4031 7105
mban@halsnaes.dk

"Høringssvar vedr. Lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og Folkeskoleloven (krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutning m.v.)".

SSP-Samrådet takker for muligheden for at kommentere og afgive høringssvar på ovennævnte lovudkast.

Silkeborg d. 30.11.16

SSP-Samrådet er meget positiv overfor intentionerne om at stramme op og sikre fælles regler i forhold til bekæmpelse og forebyggelse af mobning.

SSP-Samrådet mener, at børn og unge skal sikres et godt og trygt liv – også i deres skoletid, og at det er vigtigt, at det er et fælles ansvar og sker i et samarbejde mellem de forskellige aktører – herunder børn, unge, forældre og skolens/uddannelsesstedets medarbejdere.

Vi finder det positivt og meget relevant, at der kommer mere tydelige retningslinjer for udarbejdelse af handleplaner, således at intentionerne om mobbefri skoler/uddannelsessteder også håndhæves, når/hvis et barn bliver udsat for mobning.

Vi håber, at eventuelle tvister løses i mindelighed lokalt – men anerkender også, at der er enkelte tilfælde kan være forskellige oplevelser af problemets art og indsatser, hvorfor der kan være brug for en uvildig instans til at rådgive og vejlede – og det er i den ånd vi ser oprettelsen af klageinstansen, som vi derfor godt kan anbefale som en del af den samlede pakke.

Lovudkastet er med til at underbygge ovenstående, ligesom det sender et vigtigt signal til såvel skoler, som børn, unge og deres forældre om, at børn og unge skal skånes for alle former for mobning. Det er derfor meget positivt, at der i lovudkastet også inddrages forebyggelse af den digitale mobning.

På SSP-Samrådets vegne

Jørgen Pedersen
 Formand

Martin Bannow
 Næstformand

MB-CU3002 DEP - ASI JK

Fra: Søren Hanmann Larsen <shl@ungdomsskoleforeningen.dk>
Sendt: 2. december 2016 10:05
Til: MB-CU3002 DEP - ASI JK
Emne: Høringssvar – lovudkast om ændring af undervisningsmiljøloven

AppServerName: esdh-uvm-stil
DocumentID: 16/12112-30
DocumentIsArchived: -1

MBUL
Departementet
mdcjc@uvm.dk

Deres Sags nr.:16/12112

Høringssvar – lovudkast om ændring af undervisningsmiljøloven – krav om antimobbestrategi mv.

Ungdomsskoleforeningen takker for muligheden for at kommentere på ændringsudkastet og hilser et øget fokus på det psykiske undervisningsmiljø og på antimobbestrategier velkomment. Alle børn og unge fortjener en tryk skolegang uden mobning.

Vi bakker op om det meste af udkastets indhold og forslag til foranstaltninger, dog stiller vi os tvivlende overfor indførelsen af en central klage- og tilsynsinstans og værdien heraf. Vi frygter, at en sådan blot vil føre til at skoler og andre uddannelsesinstitutioner, der har problemer med mobning og det psykiske arbejdsmiljø, får flyttet deres fokus fra en lokal indsats i samarbejde med børn/unge, forældre, medarbejdere m.fl. – alle de, som faktisk er berørte af situationen – over mod formel sagsbehandling og fokus på at "please" den landsdækkende klageinstans.

Vi tror, at en landsdækkende instans bedst kan bakke op om lokale indsatser som videnscenter, inspirator og rådgiver. Disse roller kan blive vanskeliggjort at varetage, hvis instansen samtidig er sanktionerende myndighed.

Endelig vil vi opfordre til at indtænke øget brug af de kommunale ungdomsskoler i indsatserne. Ungdomsskoler er netop lokalt funderet og har et indgående kendskab til forhold, som kan influere på et belastet undervisningsmiljø, og kendskab til lokale muligheder i hverdagen, der kan være med til afhjælpe disse. Nogle ungdomsskoler har faktisk udviklet teambuildings-lignende forløb, der tilbydes klasser i folkeskoler, som fx Jammerbugts Ungdomsskoles Reboot, der sigter mod at skabe nye positive dynamikker i en klasse/gruppe, som fremmer trivsel og fællesskab blandt de unge.

Venlig hilsen

Ejnar Bo Pedersen
Sekretariatschef

f.:/ Søren Hanmann Larsen
Konsulent

Ungdomsskoleforeningen
Rugårdsvej 9B
5000 Odense C

Tlf.: 66149149
ebp@ungdomsskoleforeningen.dk

Ungdomsskoleforeningen

ung

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Departementet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

02.12.2016

Høring over lovudkast med ændring af undervisningsmiljøloven og folkeskoleloven (Krav om
antimobbestrategi, handlingsplan, oprettelse af klageinstans m.v.)

UNICEF Danmark ønsker hermed at afgive høringssvar vedr. ovennævnte lovændring.

UNICEF Danmark ønsker helt overordnet i henhold til FNs Børnekonvention at pege på vigtigheden af, at børn og unge inddrages på alle niveauer i udfærdigelsen af strategier, handlingsplaner etc i skolen. Vi finder det særdeles vigtigt ud fra et retssikkerheds - og ejerskabsperspektiv, da det fremmer den trivsel og læring, som lovforslaget tager afsæt i. UNICEF Danmarks evalueringer af UNICEFs Rettighedsskoler viser netop, at elevernes følelse af at være involveret, øger deres daglige trivsel og engagement betragteligt.

UNICEF Danmark henviser i øvrigt til Børnerådets høringssvar, som vi fuldt ud bakker op om.

Med venlig hilsen

Anne Mette Friis
Børn- og ungechef
UNICEF Danmark